

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА**

Випуск 10

(квітень – червень 2008 р.)

Київ – 2008

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

P45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

За загальною редакцією В.О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України

Реферативний огляд європейського права / За заг. ред.
P45 В.О. Зайчука. – Вип. 10. – К., 2008. – 113 с.

ISBN 966-7024-81-4

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено Інститутом законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та судової практики ЄС.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

РЕЗЮМЕ ЗБІРНИКА

У першому розділі огляду подаються короткі анотації новоухвалених актів Ради Європи. Зокрема, у другому кварталі 2008 року увагу РЄ було зосереджено на питаннях посилення контролю за процесами імміграції населення з африканських країн до Європи, сталого розвитку туризму, а також питанні легалізації абортів.

Другий розділ містить короткі анотації директив, регламентів, рекомендацій та рішень інституцій Європейського Союзу, а також інших документів ЄС, що були прийняті у другому кварталі 2008 року.

Третій розділ збірника присвячено судовій практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. За квітень – червень 2008 року Європейський суд з прав людини ухвалив 45 рішень (40 – англійською та 5 – французькою мовами) за скаргами громадян України на порушення прав на справедливий судовий розгляд, що здебільшого стосувалося невиконання рішень національних судів та затягування судових розглядів.

Четвертий розділ огляду містить резюме матеріалів про міністерські зустрічі, на яких обговорювалися питання правового врегулювання подальшого розвитку сфер транспорту, енергетики, телекомунікацій, проблема конкурентоспроможності, а також питання юстиції. У розділі подається інформація про заходи, що впроваджуються для вирішення проблем зміни клімату, підвищення світових цін на харчові продукти тощо. Вміщується інформація щодо проекту електронної системи закупівель як способу спрощення транскордонного бізнесу, а також інформація про конференцію з е-співробітництва. У розділі також містяться матеріали про результати двосторонніх зустрічей ЄС та України, а саме – зустрічі Тройка ЄС – Україна та міністерської зустрічі у Києві з питань правосуддя, свободи та безпеки. Також подаються відомості про двосторонній саміт ЄС–США.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ.....	11
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ	13
ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ	13
<i>Резолюція 1605 (2008) від 15 квітня 2008 р. «Європейські мусульманські общини перед викликом екстремізму».....</i>	<i>13</i>
<i>Резолюція 1607 (2008) від 16 квітня 2008 р. «Про доступ до безпечних та легальних абортів у Європі».....</i>	<i>13</i>
<i>Резолюція 1611 (2008) від 18 квітня 2008 р. «Про еміграцію з країн Африки, розташованих на південь від Сахари».....</i>	<i>14</i>
<i>Рекомендація 1831 (2008) від 15 квітня 2008 р. «Європейські мусульманські общини перед викликом екстремізму».....</i>	<i>15</i>
<i>Рекомендація 1834 (2008) від 17 квітня 2008 р. «Про приєднання Європейського Союзу / Європейського Співтовариства до Європейської конвенції з прав людини.....</i>	<i>15</i>
<i>Рекомендація 1835 (2008) від 18 квітня 2008 р. «Сталий розвиток і туризм: до нового рівня якості» .....</i>	<i>16</i>
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	17
<i>Регламент (ЄС) № 294/2008 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2008 року про запровадження Європейського інституту інновацій та технологій .....</i>	<i>17</i>
<i>Регламент (ЄС) № 295/2008 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2008 року стосовно структурної статистики підприємницької діяльності (змінений).....</i>	<i>17</i>
<i>Регламент (ЄС) № 300/2008 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2008 року про спільні правила у галузі безпеки цивільної авіації та скасування Регламенту (ЄС) № 2320/2002 .....</i>	<i>18</i>
<i>Рішення Комісії від 25 березня 2008 року про створення групи експертів «Платформа зі збереження електронних даних для розслідування, виявлення та судового переслідування серйозних злочинів» (2008/324/ЄС).....</i>	<i>19</i>
<i>Директива Комісії 2008/43/ЄС від 4 квітня 2008 року про створення відповідно до Директиви Ради 93/15/ЄЕС системи для позначення та простежуваності вибухових речовин, призначених для цивільного використання .....</i>	<i>20</i>
<i>Рішення Комісії від 7 квітня 2008 року про гармонізовані умови використання діапазону для функціонування послуг мобільного</i>	

зв'язку на борту літаків (послуги МЗЛ/МСА) у Співтоваристві (2008/294/ЄС)	20
Рекомендація Комісії від 7 квітня 2008 року щодо надання дозволу на послуги мобільного зв'язку на борту літаків (послуги МЗЛ/МСА) в Європейському Співтоваристві (2008/295/ЄС)..	21
Регламент Комісії (ЄС) № 324/2008 від 9 квітня 2008 року, що встановлює переглянуті процедури для проведення Комісією перевірок у сфері безпеки на морі	21
Рекомендація Комісії від 10 квітня 2008 року щодо управління інтелектуальною власністю у діяльності щодо передачі знань та Кодексу практики для університетів та інших громадських дослідницьких організацій (2008/416/ЄС).....	22
Спільні дії Ради 2008/307/СЗБП від 14 квітня 2008 року щодо підтримки діяльності Всесвітньої організації охорони здоров'я у сфері лабораторної біобезпечності та біобезпеки в рамках Стратегії Європейського Союзу з протидії розповсюдженню зброї масового знищення.....	23
Спільні дії Ради 2008/314/СЗБП від 14 квітня 2008 року щодо підтримки діяльності МАГАТЕ/ІАЕА у сферах ядерної безпеки і верифікації та в рамках імплементації Стратегії ЄС з протидії розповсюдженню зброї масового знищення	24
Рішення Комісії від 21 квітня 2008 року про зобов'язання держав-членів щодо відображення на магнітних іграшках, розміщених або доступних на ринку, попередження про ризики для здоров'я та безпеки, які вони становлять (2008/329/ЄС).	25
Директива 2008/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про кредитні угоди для споживачів та скасування Директиви Ради 87/102/ЄЕС.....	25
Рішення Комісії від 23 квітня 2008 року про спеціальні вимоги щодо безпеки дітей, яким мають відповідати європейські стандарти для запальничок згідно з Директивою 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради (2008/357/ЄС).....	26
Регламент (ЄС) № 450/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про запровадження Митного кодексу Співтовариства (оновлений Митний кодекс).....	26
Регламент (ЄС) № 451/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про запровадження нової статистичної класифікації продуктів за видом діяльності (КПД/СРА) та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) № 3696/9327	

Регламент (ЄС) № 452/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про ведення та розвиток статистики з питань освіти та ціложиттєвого навчання...	27
Регламент (ЄС) № 453/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про щоквартальну статистику робочих вакансій Співтовариства.....	28
Рішення Комісії від 28 квітня 2008 року про створення Групи високого рівня з питань конкурентоспроможності агрохарчової промисловості (2008/359/ЄС).....	28
Рішення Ради від 29 квітня 2008 року про ухвалення Програми досліджень Дослідницького фонду з вугілля та сталі та багаторічні методичні настанови для цієї програми (2008/376/ЄС).....	29
Регламент Ради (ЄС) № 479/2008 від 29 квітня 2008 року про спільну організацію ринку вина, що вносить зміни до Регламентів (ЄС) № 1493/1999, (ЄС) № 1782/2003, (ЄС) № 1290/2005, (ЄС) № 3/2008 та скасовує Регламенти (ЄЕС) № 2392/2008 та (ЄС) № 1493/1999.....	29
Рішення Комісії від 30 квітня 2008 року про створення групи експертів з фінансової освіти (2008/365/ЄС).....	30
Рекомендація Комісії від 6 травня 2008 року щодо зовнішніх перевірок якості для аудиторів, які здійснюють обов'язковий аудит, та аудиторських фірм, що здійснюють перевірку суб'єктів публічного інтересу (2008/362/ЄС).....	31
Регламент Комісії (ЄС) № 423/2008 від 8 травня 2008 року, що встановлює окремі деталізовані правила для імплементації Регламенту Ради (ЄС) № 1493/1999 та запроваджує Кодекс енологічної практики та процесів Співтовариства (кодифікована версія).....	31
Рішення Ради від 14 травня 2008 року про запровадження Європейської міграційної мережі (2008/381/ЄС).....	32
Рекомендація Ради від 14 травня 2008 року щодо загальних настанов з економічної політики для держав-членів та Співтовариства (2008-2010 рр.) (2008/390/ЄС).....	32
Директива 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 року про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи.....	33
Директива 2008/52/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 року про певні аспекти посередництва у цивільних та комерційних справах.....	34

<i>Директива Ради 2008/55/ЄС від 26 травня 2008 року про взаємну допомогу у задоволенні скарг, пов'язаних з певними видами зборів, мита, податків та іншими заходами (кодифікована версія).....</i>	<i>34</i>
<i>Регламент Комісії (ЄС) № 482/2008 від 30 травня 2008 року про запровадження системи гарантування безпеки програмного забезпечення, що має бути впроваджена надавачами аеронавігаційних послуг, а також внесення змін у Додаток II до Регламенту (ЄС) № 2096/2005.....</i>	<i>35</i>
<i>Директива 2008/56/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 червня 2008 року про запровадження рамок для діяльності Співтовариства у сфері політики щодо морського середовища (Рамкова Директива щодо морської стратегії) .....</i>	<i>35</i>
<i>Директива Комісії 2008/63/ЄС від 20 червня 2008 року про конкуренцію на ринках телекомунікаційного термінального обладнання (кодифікована версія) .....</i>	<i>36</i>
III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ	37
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАВРІЛЯК проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява № 31406/03).....</i>	<i>37</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОРЕЦЬКИЙ ТА ІНШІ проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява № 40269/02).....</i>	<i>38</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Н. Б. проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява № 17945/02).....</i>	<i>39</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПОНОМАРЬОВ проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява № 3236/03) .....</i>	<i>41</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТОВАРИСТВО РЕГЕНТ проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява № 773/03).....</i>	<i>42</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОЛЄСНІК проти України» від 10 квітня 2008 р. (заява № 20824/02) .....</i>	<i>43</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МАЙДАНІК проти України» від 10 квітня 2008 р. (заява № 20826/02) .....</i>	<i>45</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МАРТИНЧУК проти України» від 10 квітня 2008 р. (заява № 38988/02) .....</i>	<i>47</i>

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БОРИСОВ ТА ІНШІ проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 34091/03).....	48
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЖОГЛО проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 17988/02).....	49
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СУДЬІН проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 5082/05).....	50
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧЕРВОНЕЦЬ проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 39405/03).....	51
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШТУРХАЛЕВ проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 10947/04).....	52
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БЄЛОЧЕНКО проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 41803/04).....	53
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КІРІЧЕНКО ТА БЄЛІНСКІЙ проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 36283/02).....	54
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КІСЛІНСКІЙ проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 37039/03).....	55
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛУК'ЯНЧЕНКО проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 17327/02).....	56
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МІХАЙЛЕНКО проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 18389/03).....	58
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НАДТОЧІЙ проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 7460/03).....	59
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НАТАЛІЯ ШЕВЧЕНКО проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 68762/01).....	60
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПЕТРОВА ТА ЧОРНОБРИВЕЦЬ проти України» від 15 травня 2008 р. (заяви № 6360/04 та № 16820/04).....	62
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ХОХЛОВ проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 26862/03).....	63

<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧЄЧІН проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 6323/03).....</i>	<i>64</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БУГАЄВ проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 26168/04).....</i>	<i>65</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КІСЛАЯ проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 21050/02).....</i>	<i>66</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НІКОНЕНКО проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 14089/03) .....</i>	<i>67</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СОЛОМАТИНА проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 311/03) .....</i>	<i>68</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТЄРЄНТЬЄВ проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 39763/02) .....</i>	<i>69</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯКИМЕНКО проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 19142/03) .....</i>	<i>70</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «АРЦИБАШЕВ проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 1282/03) .....</i>	<i>71</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛУГОВОЙ проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 25821/02).....</i>	<i>72</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПЄТРЄНКО проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 20330/03) .....</i>	<i>73</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РИШКЄВІЧ проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 35312/02) .....</i>	<i>74</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «САКСОНЦЕВА проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 31449/04) .....</i>	<i>75</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СОЛАЗ проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 35184/02).....</i>	<i>77</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФЕДКО проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 17277/03).....</i>	<i>78</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯРЕМЕНКО проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 32092/02) .....</i>	<i>79</i>

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛЄСІНА проти України» від 19 червня 2008 р. (заява № 9510/03)	80
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛУК'ЯНОВ проти України» від 19 червня 2008 р. (заява № 11921/04).....	81
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ВАЩЕНКО проти України» від 26 червня 2008 р. (заява № 26864/03).....	83
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА	85
Заходи ЄС із законодавчого врегулювання питань доступу до транспортного ринку Євросоюзу.....	85
Організаційно-правові питання покращення роботи європейських поліцій.....	88
Вдосконалення правових інструментів ЄС для подальшого розвитку європейського дослідницького простору та підвищення конкурентоспроможності.....	89
Нарада міністрів юстиції та внутрішніх справ держав – членів ЄС з питань врегулювання окремих аспектів судочинства, боротьби з тероризмом та створення Спільних референтних рамок у сфері контрактного права	91
Вироблення спільної платформи вирішення проблеми підвищення цін на харчові продукти на світовому ринку.....	94
Визначення Європейським Парламентом підходів до питання правового врегулювання проблеми зміни клімату.....	99
Проект Європейської Комісії щодо запровадження електронної системи здійснення державних закупівель в масштабах всього Європейського Союзу	101
Зустріч делегацій Тройки ЄС та України з питань підготовки нової посиленої угоди між Європейським Союзом та Україною	102
Міністерська зустріч Україна – Тройка ЄС з питань юстиції, свободи та безпеки.....	103
Конференція високого рівня з проблеми психічного здоров'я та добробуту – важливий крок до укладення Європейського пакту про психічне здоров'я.....	108
Саміт ЄС – США	109
Конференція з e-співробітництва.....	111

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням керівника держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засновано згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський Суд – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з Атомної Енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі та Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх називають узагальнено «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилось два Європейських Співтовариства.

ЄП – Європейський Парламент. Одна з п'яти інституцій (разом із Радою, Комісією, Судом Європейських Співтовариств та Рахунковою палатою) Європейського Співтовариства. Є асамблеєю представників держав – членів ЄС та обирається прямим загальним голосуванням.

ЄПС – Європейська політика сусідства.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС).

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

Конституція ЄС – документ, ухвалений у 2003 р. згідно з Договором про запровадження Конституції для Європи.

НАТО – Організація Північноатлантичного договору.

ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

РБ ООН – Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй.

РЄ – Рада Європи.

СЕР – Світова енергетична рада.

СЄД – Серія Європейських Договорів Ради Європи.

СЗБП – Спільна зовнішня та безпекова політика («другий стовп» Європейського Союзу).

СОТ – Світова організація торгівлі.

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств. Одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

«Тройка» (ЄС) – складається з держави-члена, яка головує у Раді, держави-члена, яка головувала попередні шість місяців та держави-члена, яка головуватиме наступні шість місяців. Термін походить від старовинної руської запряжки з трьох коней.

ЮВС – Договором ЄС визначаються підвалини «архітектури» Європи, що тримається на «трьох стовпах»: Європейських Співтовариствах; спільній зовнішній та безпековій політиці (СЗБП); співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ (ЮВС) (Частина VI Договору ЄС). Метою співпраці у сфері ЮВС є практичне втілення принципу вільного пересування осіб.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 1605 (2008) від 15 квітня 2008 р. «Європейські мусульманські общини перед викликом екстремізму»

Resolution 1605 (2008) European Muslim communities confronted with extremism

Цим документом Парламентська асамблея закликає держави – члени Ради Європи здійснити спільно з мусульманськими общинами, що мешкають на їхніх територіях, комплекс заходів з метою подолання політичного екстремізму, що ґрунтується на ідеології ісламського фундаменталізму.

Парламентарії наголошують на необхідності подолання ісламофобії, протидії дискримінації, створення належних умов для повноцінної інтеграції іммігрантів у життя європейських країн, що сприятиме усуненню проявів «соціального виключення» та нерівних можливостей.

Асамблея запропонувала державам – членам РЄ прискорити підписання та ратифікацію Європейської конвенції про правовий статус робочих-мігрантів (СЄД¹ № 93), а також Конвенції про участь іноземців у громадському житті на місцевому рівні (СЄД № 144).

Водночас зазначено, що і європейські мусульманські організації також мають сприяти розповсюдженню серед общин основних європейських цінностей.

Резолюція 1607 (2008) від 16 квітня 2008 р. «Про доступ до безпечних та легальних абортів у Європі»

Resolution 1607 (2008) Access to safe and legal abortion in Europe

Цим документом Парламентська асамблея Ради Європи знову наголошує, що практика абортів у жодному разі не може розглядатися як метод планування сім'ї і, водночас, звертається до держав – членів організації з пропозицією декриміналізувати аборт,

---

¹ СЄД – Серія Європейських Договорів Ради Європи.

що здійснюється заради збереження життя, фізичного та психічного здоров'я жінки у межах розумних гестаційних строків², і гарантувати жінкам можливість ефективно користуватися правом на доступ до безпечного і легального абортів.

Парламентарії зазначили, що заборона здійснювати аборт призводить до поширення практики травматичних таємних абортів і «туризму» з метою здійснення абортів за кордоном.

Наголошується, що доступ до легальної практики абортів сприятиме збереженню життя жінки, яка має право на вільний та свідомий вибір, особисту недоторканність і право вільно розпоряджатися своїм тілом.

При цьому резолюція закликає держави – члени РЄ здійснити необхідні заходи щодо створення адекватних умов для надання санітарної, медичної і психологічної допомоги жінкам та забезпечити їй належне фінансування. Крім того, запропоновано проводити відповідні інформаційно-просвітницькі кампанії серед підлітків та дорослих щодо запобігання небажаним вагітності та планування сім'ї.

Резолюція 1611 (2008) від 18 квітня 2008 р. «Про еміграцію з країн Африки, розташованих на південь від Сахари»

Resolution 1611 (2008) Immigration from sub-Saharan Africa

Цей документ прийнято Асамблеєю з метою вирішення питань щодо поліпшення контролю за процесами імміграції до Європи населення з африканських країн, розташованих на південь від Сахари.

ПАРЄ закликає уряди європейських держав приділити увагу вивченню цих міграційних процесів та комплексному управлінню ними. Зокрема, пропонується зміцнювати співпрацю з відповідними державами шляхом укладення договорів про реадмісію, розробити гуманні та безпечні процедури випровадження нелегальних мігрантів, поліпшити умови для студентів-мігрантів, гармонізувати законодавство для вирішення питань возз'єднання сімей, надання медичної допомоги, освітніх та інших послуг мігрантам з африканських країн.

---

² Гестаційні строки – строки, що стосуються перебігу вагітності.

Також наголошується на необхідності боротьби з контрабандними мережами, що сприяють збільшенню нерегульованих міграційних потоків, шляхом зміцнення законодавчих норм щодо кримінального покарання.

Рекомендація 1831 (2008) від 15 квітня 2008 р. «Європейські мусульманські общини перед викликом екстремізму»

Recommendation 1831 (2008) European Muslim communities confronted with extremism

Цим документом Парламентська асамблея висловлює підтримку діяльності Ради Європи у сфері культурного діалогу в цілому та його релігійному виміру зокрема, вітає перспективу видання Білої книги з міжкультурного діалогу.

У цьому контексті привертається увага до діяльності Європейської комісії проти расизму та нетерпимості, її загальнополітичної Рекомендації № 5 2000 р. щодо боротьби з нетерпимістю та дискримінацією стосовно мусульман.

Зазначена Рекомендація містить пропозицію до Комітету міністрів РЄ щодо налагодження ефективного співробітництва з ООН, ЄС, ОБСЄ, Організацією ісламської конференції та Альянсом цивілізацій з метою комплексного вирішення питань боротьби з мусульманським екстремізмом та інтеграції іммігрантів-мусульман.

Рекомендація 1834 (2008) від 17 квітня 2008 р. «Про приєднання Європейського Союзу / Європейського Співтовариства до Європейської конвенції з прав людини»

Recommendation 1834 (2008) The accession of the European Union/European Community to the European Convention on Human Rights

Цим документом Парламентська асамблея, посилаючись на свою Резолюцію 1610 (2008) про приєднання Європейського Союзу / Європейського Співтовариства до Європейської конвенції з прав людини, рекомендує Комітету міністрів негайно розпочати переговори з Європейським Союзом про документ щодо приєднання, про умови приєднання і відповідні процедури з врахуванням особливостей Європейського Союзу, що забезпечить швидке ухвалення документів про приєднання.

Рекомендація 1835 (2008) від 18 квітня 2008 р. «Сталий розвиток і туризм: до нового рівня якості»

Recommendation 1835 (2008) Sustainable development and tourism: towards quality growth

Цим документом Парламентська асамблея рекомендує Комітету міністрів закликати уряди держав – членів Ради Європи прийняти рішення щодо заходів, спрямованих на вдосконалення політики та законодавства в галузі туризму, які мають відповідати принципу сталого розвитку, що передбачає досягнення високої якості життя шляхом розвитку економіки, що гарантує процвітання, забезпечення соціальної справедливості, захисту навколишнього середовища, культурного розмаїття тощо.

ПАРЄ наголошує на необхідності використовувати потенціал туристичної галузі у процесі виконання міжнародних зобов'язань у рамках Конвенції ООН щодо зміни клімату і Кіотського протоколу. Крім того, рекомендовано розвивати внутрішньодержавний і сільський туризм, формат державно-приватного партнерства у туристичній сфері, що сприятиме створенню альтернативних джерел доходів громадян. При цьому акцентовано увагу на необхідності підвищувати якість послуг та зміцнювати безпеку.

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Регламент (ЄС) № 294/2008 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2008 року про запровадження Європейського інституту інновацій та технологій

Regulation (EC) No 294/2008 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2008 establishing the European Institute of Innovation and Technology

Цей Регламент ухвалено на виконання цілей Лісабонської стратегії з розвитку і зайнятості, зокрема щодо розвитку сприятливих умов для інвестування у знання та інновації в Європі для підвищення конкурентоспроможності, сприяння зростанню та створенню нових робочих місць в Європейському Союзі.

З цією метою Регламентом передбачено створення нового органу – Європейського інституту інновацій та технологій (ЄІТ/ЕІТ) для сприяння сталому економічному розвитку та конкурентоспроможності Європейського Союзу шляхом активізації інноваційних можливостей держав-членів та Співтовариства в цілому.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 295/2008 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2008 року стосовно структурної статистики підприємницької діяльності (змінений)

Regulation (EC) No 295/2008 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2008 concerning structural business statistics (recast)

Цей Регламент запроваджує спільні рамки для збору, компілювання, передачі та оцінки статистичних даних Співтовариства щодо структури, діяльності, конкурентоспроможності та ефективності різних видів підприємницької діяльності у Співтоваристві. Статистичні дані мають бути згруповані у 10 окремих модулях, як зазначено у Додатках до цього Регламенту. Зокрема, запроваджуються спільні модулі для щорічної структурної статистики, структурної статистики у промисловості, торгівлі, будівництві, страхуванні, а також щодо кредитних інституцій, пенсійних фондів, підприємницьких послуг та демографії; крім того, запроваджується окремий гнучкий модуль для здійснення

спеціального та обмеженого збору даних *ad hoc* щодо характеристик відповідного підприємства.

Комісія запроваджує ряд пілотних проектів, які на добровільній основі виконують держави-члени.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 300/2008 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2008 року про спільні правила у галузі безпеки цивільної авіації та скасування Регламенту (ЄС) № 2320/2002

Regulation (EC) No 300/2008 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2008 on common rules in the field of civil aviation security and repealing Regulation (EC) No 2320/2002

Цим Регламентом запроваджуються спільні правила для захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання, що ставлять під загрозу її безпеку. Спільні правила забезпечують основу для спільного тлумачення Додатку 17 Чиказької конвенції про міжнародну цивільну авіацію (основне кодифіковане джерело сучасного повітряного права. – *Прим. перекладача*). Засобами досягнення цієї мети має бути саме запровадження спільних норм та спільних базових стандартів у сфері безпеки цивільної авіації, а також механізмів моніторингу їх відповідності пертинентним вимогам.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 25 березня 2008 року про створення групи експертів «Платформа зі збереження електронних даних для розслідування, виявлення та судового переслідування серйозних злочинів» (2008/324/ЄС)

Commission Decision of 25 March 2008 setting up the 'Platform on Electronic Data Retention for the Investigation, Detection and Prosecution of Serious Crime' group of experts (2008/324/EC)

Цим Рішенням створюється «Платформа зі збереження електронних даних для виявлення, розслідування та судового переслідування серйозних злочинів» – група експертів з питань, що стосуються збереження персональних даних для правозастосовчих цілей у секторі електронних комунікацій. Завданнями групи у складі 25 експертів є: забезпечення форуму для діалогу та обміну досвідом і позитивною практикою між експертами; заохочення та сприяння спільній орієнтації щодо застосування Директиви³; обмін інформацією стосовно відповідних технологічних розробок, витрат та ефективності застосування зазначеної Директиви; надання допомоги Комісії у виявленні труднощів, що з ними стикаються держави-члени в ході методичної та практичної імплементації Директиви, зокрема щодо її застосування до даних Інтернет-пошти та Інтернет-телефонії, а також у проведенні оцінки застосування Директиви про збереження даних та її впливу на економічних операторів та споживачів.

Рішення набирає чинності з дня його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується до 31 грудня 2012 року, причому Комісія може прийняти рішення про продовження цього строку до настання цієї дати.

---

³ Directive 2006/24/EC of the European Parliament and Council of 15 March 2006 on the retention of data generated or processed in connection with the provision of publicly available communications services or of public communications networks (OJ L 105, 13.4.2006, p. 54).

Директива Комісії 2008/43/ЄС від 4 квітня 2008 року про створення відповідно до Директиви Ради 93/15/ЄЕС системи для позначення та простежуваності⁴ вибухових речовин, призначених для цивільного використання

Commission Directive 2008/43/EC of 4 April 2008 setting up, pursuant to Council Directive 93/15/EEC, a system for the identification and traceability of explosives for civil uses

На виконання Директиви Ради 93/15/ЄЕС, що встановила правила для забезпечення надійного та безпечного обігу вибухових речовин на ринку Співтовариства, цією Директивою запроваджується гармонізована система для виняткового / особливого позначення та простежуваності вибухових речовин, призначених для цивільного використання. Для цього підприємства, що виробляють або імпортують вибухові речовини чи збирають детонатори, повинні маркувати зазначені об'єкти за допомогою особливих розпізнавальних знаків, як це зазначено у Додатку до Директиви. Крім того, держави-члени мають забезпечити функціонування систем збору даних про обіг маркованих речовин та об'єктів, що мають зберігатися протягом 10 років.

Ця Директива набирає чинності з наступного дня після її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 7 квітня 2008 року про гармонізовані умови використання діапазону для функціонування послуг мобільного зв'язку на борту літаків (послуги МЗЛ/МСА) у Співтоваристві (2008/294/ЄС)

Commission Decision of 7 April 2008 on harmonised conditions of spectrum use for the operation of mobile communication services on aircraft (MCA services) in the Community (2008/294/EC)

Метою цього Рішення є гармонізація технічних умов для забезпечення доступності та ефективного використання радіодіапазону для послуг мобільного зв'язку на борту літаків у Співтоваристві. Згідно із цим Рішенням держави-члени мають якнайшвидше, але не пізніше ніж через шість місяців після набрання чинності цим Рішенням, забезпечити доступність

---

⁴ Простежуваність – можливість простежити передісторію, застосування або місце знаходження певного об'єкта.

частотних діапазонів, зазначених у Додатку до цього Рішення, для надання послуг мобільного зв'язку на борту літаків.

Рекомендація Комісії від 7 квітня 2008 року щодо надання дозволу на послуги мобільного зв'язку на борту літаків (послуги МЗЛ/МСА) в Європейському Співтоваристві (2008/295/ЄС)

Commission Recommendation of 7 April 2008 on authorisation of mobile communication services on aircraft (MCA services) in the European Community (2008/295/EC)

Рекомендації Комісії спрямовані на координацію національних умов стосовно надання дозволу та відповідних процедур, пов'язаних з використанням радіодіапазону для послуг мобільного зв'язку на борту літаків з метою сприяння їх впровадженню у Співтоваристві та уникнення перешкод зв'язку, спричинених аналогічними послугами на транскордонних рейсах.

Державам-членам рекомендовано надавати дозвіл лише на послуги мобільного зв'язку, що відповідають технічним умовам, встановленим у Рішенні 2008/294/ЄС⁵.

Регламент Комісії (ЄС) № 324/2008 від 9 квітня 2008 року, що встановлює переглянуті процедури для проведення Комісією перевірок у сфері безпеки на морі

Commission Regulation (EC) No 324/2008 of 9 April 2008 laying down revised procedures for conducting Commission inspections in the field of maritime security

Цим Регламентом закріплюються процедури проведення перевірок Комісії для цілей моніторингу застосування Регламенту (ЄС) № 725/2004 Європейського Парламенту та Ради від 31 березня 2004 року про посилення безпеки корабельного та портового обладнання⁶ на рівні кожної держави – члена ЄС та обладнання окремих портів і відповідних товариств. Для цього створюються національні компетентні органи та призначаються інспектори, звіти яких Комісія має надавати державам-членам.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

⁵ Див. Рішення Комісії від 7 квітня 2008 року про гармонізовані умови використання діапазону для функціонування послуг мобільного зв'язку на борту літаків (послуги МЗЛ/МСА) у Співтоваристві (2008/294/ЄС).

⁶ OВ L 129, 29.4.2004, с. 6.

Рекомендація Комісії від 10 квітня 2008 року щодо управління інтелектуальною власністю у діяльності щодо передачі знань та Кодексу практики для університетів та інших громадських дослідницьких організацій (2008/416/ЄС)

Commission Recommendation of 10 April 2008 on the management of intellectual property in knowledge transfer activities and Code of Practice for universities and other public research organisations (2008/416/EC)

Ці Рекомендації мають на меті визначення пріоритетів для держав-членів стосовно управління інтелектуальною власністю у діяльності щодо передачі знань у найширшому значенні (у т.ч. винаходи, програмне забезпечення, бази даних та мікроорганізми незалежно від того, чи захищені вони такими правовими інструментами, як патенти). Рекомендація зобов'язує усі держави-члени забезпечити визнання всіма громадськими дослідницькими організаціями передачі знань своєю стратегічною місією. З цією метою запроваджується Кодекс практики для університетів та інших громадських дослідницьких організацій, який державам-членам рекомендується якнайповніше імплементувати у національне законодавство. Кодекс містить три основні групи принципів: принципи для внутрішньої політики щодо інтелектуальної власності, принципи для політики з передачі знань та принципи стосовно спільних та договірних досліджень.

Держави-члени мають поінформувати Комісію до 15 липня 2010 р. (та після цієї дати – кожні два роки) про заходи, вжиті ними на виконання цієї Рекомендації, та їх наслідки.

Спільні дії Ради 2008/307/СЗБП від 14 квітня 2008 року щодо підтримки діяльності Всесвітньої організації охорони здоров'я у сфері лабораторної біобезпечності та біобезпеки в рамках Стратегії Європейського Союзу з протидії розповсюдженню зброї масового знищення

Council Joint Action 2008/307/CFSP of 14 April 2008 in support of World Health Organisation activities in the area of laboratory bio-safety and bio-security in the framework of the European Union Strategy against the Proliferation of Weapons of Mass Destruction

У 2003 р. Європейський Союз ухвалив Стратегію з протидії розповсюдженню зброї масового знищення (далі – Стратегія), що містить, зокрема, перелік заходів для боротьби з її розповсюдженням. Сьогодні ЄС активно імплементує цю Стратегію, особливо у частині, що стосується біологічної та токсичної зброї.

Цим документом для цілей невідкладного та практичного застосування відповідних елементів Стратегії Співтовариство сприяє імплементатції рішень, прийнятих державами – сторонами Шостої конференції з перегляду Конвенції щодо біологічної та токсичної зброї, проведеної у 2006 р., маючи на меті:

- гарантування безпечності та безпеки мікробіологічних або біологічних агентів чи токсинів у лабораторіях та інших закладах;
- сприяння практиці зменшення біоризиків та усвідомленню її необхідності через міжнародну співпрацю у цій сфері.

Для досягнення зазначених цілей ЄС запроваджує відповідні проекти, що передбачають проведення навчальних семінарів та тренінгів та надання необхідної допомоги окремим країнам.

Спільні дії Ради набирають чинності з дня ухвалення документа, що має бути опублікований в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Спільні дії Ради 2008/314/СЗБП від 14 квітня 2008 року щодо підтримки діяльності МАГАТЕ/ІАЕА⁷ у сферах ядерної безпеки і верифікації та в рамках імплементації Стратегії ЄС з протидії розповсюдженню зброї масового знищення

Council Joint Action 2008/314/CFSP of 14 April 2008 on support for IAEA activities in the areas of nuclear security and verification and in the framework of the implementation of the EU Strategy against Proliferation of Weapons of Mass Destruction

Спільні дії ухвалено на виконання положень Стратегії ЄС з протидії розповсюдженню зброї масового знищення 2003 р. (далі – Стратегія), що містить, зокрема, перелік заходів для боротьби з її розповсюдженням як у рамках Союзу, так і серед третіх країн. Метою їх ухвалення є:

- продовження роботи у напрямі універсалізації міжнародних інструментів з нерозповсюдження та ядерної безпеки;
- посилення захисту матеріалів, обладнання та технологій, пов'язаних з цією сферою і щодо яких існує ризик розповсюдження, а також забезпечення законодавчої та регуляторної допомоги у сфері ядерної безпеки;
- активізація процесів виявлення та реагування на випадки незаконної торгівлі ядерними та іншими радіоактивними матеріалами.

Детальний опис проектів, через які мають реалізовуватися ці Спільні дії, надається у Додатку до них.

Спільні дії Ради набирають чинності з дня ухвалення документа, що має бути опублікований в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

---

⁷ Міжнародне агентство з атомної енергії (International Atomic Energy Agency).

Рішення Комісії від 21 квітня 2008 року про зобов'язання держав-членів щодо відображення на магнітних іграшках, розміщених або доступних на ринку, попередження про ризики для здоров'я та безпеки, які вони становлять (2008/329/ЄС)

Commission Decision of 21 April 2008 requiring Member States to ensure that magnetic toys placed or made available on the market display a warning about the health and safety risks they pose (2008/329/EC)

Цим Рішенням Комісія зобов'язує держави-члени забезпечити наявність на іграшках, що розміщені або доступні на ринку Співтовариства, попередження про ризики для здоров'я та безпеки, які вони становлять, такого або аналогічного за значенням змісту: «Увага! Ця іграшка містить магніти або магнітні компоненти. Магніти, з'єднуючись один з одним або поєднуючись з будь-яким металевим об'єктом всередині тіла людини, можуть спричинити серйозну або смертельну травму. У разі проковтування магнітів або їх потрапляння у дихальні шляхи негайно зверніться по медичну допомогу». Попередження має бути чітким, легко зрозумілим та написаним мовою держави-члена, на ринку якої розміщено іграшку.

Держави-члени мають забезпечити наявність таких попереджень до 21 липня 2008 р. В іншому разі іграшки буде заборонено розміщувати на ринку, а такі, що розміщені на ринку без відповідного попередження, буде вилучено.

Рішення має чинність до 21 квітня 2009 р.

Директива 2008/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про кредитні угоди для споживачів та скасування Директиви Ради 87/102/ЄЕС

Directive 2008/48/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on credit agreements for consumers and repealing Council Directive 87/102/EEC

Метою цієї Директиви є гармонізація окремих аспектів законодавчих та адміністративних положень держав-членів стосовно угод, що поширюються на кредити для споживачів. Ці положення, зокрема, стосуються: інформації, що має міститися в оголошеннях про споживчі кредити; зобов'язання щодо оцінювання кредитоспроможності споживачів; доступу до баз даних про кредитні операції у разі надання транскордонних кредитів; інформації та прав сторін щодо кредитних угод, нарахування

відсотків, безстрокових договорів, дострокових виплат, обов'язків кредиторів та посередників тощо.

Також ця Директива скасовує з 12 травня 2010 р. Директиву Ради 87/102/ЄЕС. Набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 23 квітня 2008 року про спеціальні вимоги щодо безпеки дітей, яким мають відповідати європейські стандарти для запальничок згідно з Директивою 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради (2008/357/ЄС)

Commission Decision of 23 April 2008 on specific child safety requirements to be met by European standards for lighters pursuant to Directive 2001/95/EC of the European Parliament and of the Council (2008/357/EC)

Директива 2001/95/ЄС зобов'язує виробників розміщувати на ринку лише безпечну продукцію. Зважаючи на те, що запальнички останнім часом стали об'єктом неналежного використання дітьми молодшого віку, цим Рішенням закріплюються вимоги, на підставі яких Комісія зможе вимагати від органів стандартизації внесення відповідних змін до стандарту для запальничок щодо їх безпечності.

Вимоги полягають у тому, що запальнички мають бути недоступними для використання (запалювання) дітьми та не повинні бути привабливими для них.

Регламент (ЄС) № 450/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про запровадження Митного кодексу Співтовариства (оновлений Митний кодекс)

Regulation (EC) No 450/2008 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 laying down the Community Customs Code (Modernised Customs Code)

Оскільки митний союз є однією із засад Співтовариства, в інтересах як економічних операторів, так і митних органів Співтовариства Європейський Парламент та Рада вважають за доцільне об'єднати чинне митне законодавство в єдиний Митний кодекс Співтовариства (далі – Кодекс), що запроваджується цим Регламентом.

У Кодексі закріплюються загальні правила та процедури, що мають застосовуватися до товарів, які перетинають митну

територію Співтовариства. Зокрема, його положення регулюють торгівлю між окремими частинами його митної території.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 451/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про запровадження нової статистичної класифікації продуктів за видом діяльності (КПД/СРА) та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) № 3696/93

Regulation (EC) No 451/2008 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 establishing a new statistical classification of products by activity (CPA) and repealing Council Regulation (EEC) No 3696/93

З метою забезпечення відповідності статистичної класифікації продуктів вимогам технологічного розвитку та структурним змінам в економіці положеннями цього Регламенту запроваджується оновлена шестирівнева класифікація продуктів за видом діяльності (КПД), викладена у Додатку до Регламенту, що має застосовуватися до всіх статистичних даних в межах Співтовариства.

Цей Регламент, яким з 1 січня 2008 р. скасовується Регламент (ЄЕС) № 3696/93, набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію з 1 січня 2008 р.

Регламент (ЄС) № 452/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про ведення та розвиток статистики з питань освіти та ціложиттєвого навчання

Regulation (EC) No 452/2008 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 concerning the production and development of statistics on education and lifelong learning

Цей Регламент встановлює спільні рамки для систематичного надання статистичних даних Співтовариства у галузі освіти та ціложиттєвого навчання. Запроваджені рамки застосовуються до надання статистичних даних у трьох сферах: перша охоплює дані щодо систем освіти та навчання; друга – щодо ціложиттєвого навчання дорослих; третя охоплює інші статистичні дані щодо освіти та ціложиттєвого навчання – такі, як дані стосовно людського капіталу та соціально-економічних переваг освіти, що не підпадають під першу та другу сфери.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 453/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про щоквартальну статистику робочих вакансій Співтовариства

Regulation (EC) No 453/2008 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on quarterly statistics on Community job vacancies

Цим Регламентом встановлюються вимоги до регулярного щоквартального надання статистичних даних щодо робочих вакансій Співтовариства. Дані мають охоплювати всі види економічної діяльності, визначені чинною спільною системою класифікації видів економічної діяльності Співтовариства, за винятком діяльності домашніх господарств як роботодавців та екстериторіальних організацій та органів.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 28 квітня 2008 року про створення Групи високого рівня з питань конкурентоспроможності агрохарчової промисловості (2008/359/ЄС)

Commission Decision of 28 April 2008 setting up the High Level Group on the Competitiveness of the Agro-Food Industry (2008/359/EC)

Цим Рішенням Комісія створює Групу високого рівня з питань конкурентоспроможності агрохарчової промисловості у складі 27 членів, яка опікуватиметься питаннями, що визначають та визначатимуть у майбутньому конкурентоспроможність агрохарчової промисловості Співтовариства, та пов'язаними із цим викликами; визначатиме фактори, що впливатимуть на її конкурентне становище та сталість, а також розроблятиме спеціальні рекомендації для цього сектору, адресовані політикотворцям на рівні Співтовариства.

Рішення матиме чинність до 1 листопада 2009 р.

Рішення Ради від 29 квітня 2008 року про ухвалення Програми досліджень Дослідницького фонду з вугілля та сталі та багаторічні методичні настанови для цієї програми (2008/376/ЄС)

Council Decision of 29 April 2008 on the adoption of the Research Programme of the Research Fund for Coal and Steel and on the multiannual technical guidelines for this programme (2008/376/EC)

Це Рішення передбачає ухвалення Програми досліджень Дослідницького фонду з вугілля та сталі (далі – програма) та закріплює багаторічні методичні настанови для її імплементації. Програма спрямована на підтримку конкурентоспроможності секторів вугільної та сталеливарної промисловості Співтовариства.

Настанови стосуються, зокрема, питань участі у програмі держав-членів, країн-кандидатів та третіх країн, видів діяльності, на які поширюється програма (дослідницькі, пілотні, демонстраційні проекти тощо), а також безпосередньої реалізації програми.

Рішення набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію з 16 вересня 2007 року.

Регламент Ради (ЄС) № 479/2008 від 29 квітня 2008 року про спільну організацію ринку вина, що вносить зміни до Регламентів (ЄС) № 1493/1999, (ЄС) № 1782/2003, (ЄС) № 1290/2005, (ЄС) № 3/2008 та скасовує Регламенти (ЄЕС) № 2392/2008 та (ЄС) № 1493/1999

Council Regulation (EC) No 479/2008 of 29 April 2008 on the common organisation of the market in wine, amending Regulations (EC) No 1493/1999, (EC) No 1782/2003, (EC) No 1290/2005, (EC) No 3/2008 and repealing Regulations (EEC) No 2392/86 and (EC) No 1493/1999

У світлі отриманого державами – членами ЄС досвіду доцільною є істотна зміна режиму Співтовариства, що застосовується до сектору виноробства з огляду на досягнення таких цілей, як підвищення конкурентоспроможності виробників вина Євросоюзу, зміцнення репутації вина, виробленого в ЄС, як найкращого у світі, повернення старих ринків та завоювання нових у Співтоваристві та світі тощо.

У зв'язку із цим Регламентом (ЄС) № 479/2008 встановлюються спеціальні правила, застосовувані до виробництва та розміщення на

ринку продуктів, що використовуються у виноробстві. Щодо цих продуктів запроваджуються, зокрема, заходи щодо підтримки та регуляторні заходи, а також правила торгівлі з третіми країнами та норми, що регулюють виробничий потенціал галузі.

Цей Регламент набирає чинності на 7-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 30 квітня 2008 року про створення групи експертів з фінансової освіти (2008/365/ЄС)

Council Decision of 30 April 2008 setting up a group of experts on financial education (2008/365/EC)

Цим Рішенням створюється Група експертів з фінансової освіти (далі – група), завданнями якої є: обмін та поширення найкращої практики у сфері фінансової освіти; консультування Комісії з питань імплементації принципів, спрямованих на забезпечення схем високоякісної фінансової освіти, що містяться у повідомленні Комісії «Фінансова освіта»⁸; надання допомоги Комісії у визначенні правових, регуляторних, адміністративних та будь-яких інших перешкод (а також шляхів їх подолання) для надання фінансової освіти; сприяння підготовці відповідних ініціатив, представлених у зазначеному повідомленні, а також оцінці таких ініціатив, запланованій на 2010 р.

Група складатиметься максимум з 25 експертів – фахівців у сфері фінансової освіти.

Це Рішення набирає чинності з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

---

⁸ COM(2007) 808.

Рекомендація Комісії від 6 травня 2008 року щодо зовнішніх перевірок якості для аудиторів, які здійснюють обов'язковий аудит, та аудиторських фірм, що здійснюють перевірку суб'єктів публічного інтересу (2008/362/ЄС)

Commission Recommendation of 6 May 2008 on external quality assurance for statutory auditors and audit firms auditing public interest entities (2008/362/EC)

Ця Рекомендація дає настанови для імплементації систем незалежних перевірок якості для аудиторів, які здійснюють обов'язковий аудит, та аудиторських фірм, які здійснюють перевірку суб'єктів публічного інтересу. З цією метою держави-члени призначають національні державні наглядові органи, діяльність яких не пов'язана зі сферою бухгалтерського обліку чи аудиту, та наділяють їх компетенцією та відповідальністю за систему зовнішніх перевірок якості.

Держави-члени запрошуються до інформування Комісії про діяльність, здійснену ними у світлі цієї Рекомендації, до 6 травня 2009 року.

Регламент Комісії (ЄС) № 423/2008 від 8 травня 2008 року, що встановлює окремі деталізовані правила для імплементації Регламенту Ради (ЄС) № 1493/1999 та запроваджує Кодекс енологічної⁹ практики та процесів Співтовариства (кодифікована версія)

Commission Regulation (EC) No 423/2008 of 8 May 2008 on laying down certain detailed rules for implementing Council Regulation (EC) No 1493/1999 and establishing a Community code of oenological practices and processes (Codified version)

Цим Регламентом запроваджується єдиний Кодекс енологічної практики та процесів Співтовариства (далі – Кодекс), що містить детальні правила імплементації Регламенту (ЄС) № 1493/1999, зокрема такі, що стосуються продуктів, призначених для використання у виноробстві, та енологічної практики і процесів, дозволених у Співтоваристві.

Положеннями Регламенту, зокрема, обумовлюються вимоги до певних сортів винограду та виноградного суслу, обмеження та вимоги, що стосуються використання певних речовин для енологічних цілей, а також здійснення енологічної практики в цілому та окремих процесів, пов'язаних з виробництвом вина

---

⁹ Енологічний (англ. *oenological*) – що стосується науки про вино.

(збагачення, окислення, нейтралізації кислот, підсолоджування, купажу тощо).

Також цим документом скасовується Регламент (ЄС) № 1622/2000.

Регламент № 423/2008 набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Ради від 14 травня 2008 року про запровадження Європейської міграційної мережі (2008/381/ЄС)

Council Decision of 14 May 2008 establishing a European Migration Network (2008/381/EC)

Цим Рішенням запроваджується Європейська міграційна мережа (ЄММ), метою створення якої є задоволення інформаційних потреб інституцій Співтовариства та компетентних органів та інституцій держав-членів у справах міграції та притулку шляхом надання найновішої, об'єктивної та перевіреної інформації з питань міграції та притулку для цілей розробки відповідних політик Європейського Союзу в цих сферах.

ЄММ складатиметься з національних контактних пунктів і Комісії; її представники збиратимуться на засідання принаймні п'ять разів на рік.

Згідно з Рішенням створюється також Інтернет-система обміну інформацією, що буде доступною на окремому веб-сайті.

Це Рішення вступає в дію з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рекомендація Ради від 14 травня 2008 року щодо загальних настанов з економічної політики для держав-членів та Співтовариства (2008-2010 рр.) (2008/390/ЄС)

Council Recommendation of 14 May 2008 on the broad economic policy guidelines for the Member States and the Community (2008-2010) (2008/390/EC)

Цей документ містить ряд настанов для держав-членів та Співтовариства на 2008-2010 рр. щодо макро- та мікроекономічних політик зі зростання та збільшення кількості робочих місць. Настанови стосуються, зокрема, макроекономічних політик, що створюють умови для більшого зростання та збільшення кількості

робочих місць, а також забезпечення динамічного та належного функціонування зони євро.

У ряді настанов Рада закликає держави-члени зосередити увагу також на знаннях та інноваціях як рушіях сталого зростання, а також на перетворенні Європи на привабливіше місце для здійснення інвестицій та працевлаштування.

Директива 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 року про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи

Directive 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on ambient air quality and cleaner air for Europe

Оскільки для захисту здоров'я людей та довкілля у цілому необхідно боротися з викидами забруднюючих речовин та встановити та імплементувати найефективніші заходи зі скорочення шкідливих викидів як на місцевому та національному рівнях, так і на рівні Співтовариства, цією Директивою закріплюються відповідні заходи. В рамках цих заходів держави-члени, зокрема, розділяють свою територію на зони та агломерації, в яких має проводитися оцінка та здійснюватися управління якістю атмосферного повітря. Для цього встановлюється спеціальний режим, критерії та методи. Також передбачаються спеціальні плани щодо забезпечення належної якості атмосферного повітря, згідно з якими мають діяти держави-члени та відповідно до яких вони зобов'язані надавати регулярні звіти.

Ця Директива набирає чинності з наступного дня після її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2008/52/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 року про певні аспекти посередництва у цивільних та комерційних справах

Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters

Метою цієї Директиви є полегшення доступу до альтернативного методу розв'язання спорів та сприяння їх мирному вирішенню шляхом заохочення використання процедури посередництва та встановлення збалансованого взаємозв'язку між посередництвом та судовою процедурою. Директива застосовується у транскордонних спорах до цивільних та комерційних справ, за винятком тих, що стосуються прав та обов'язків, яких сторони не мають за правом, що застосовується. Цей документ не поширюється, зокрема, на митні й адміністративні справи, а також справи, що стосуються державних надходжень, або на відповідальність держави за дії чи бездіяльність у здійсненні її повноважень.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива Ради 2008/55/ЄС від 26 травня 2008 року про взаємну допомогу у задоволенні скарг, пов'язаних з певними видами зборів, мита, податків та іншими заходами (кодифікована версія)

Council Directive 2008/55/EC of 26 May 2008 on mutual assistance for the recovery of claims relating to certain levies, duties, taxes and other measures (Codified version)

Ця Директива встановлює правила, що мають бути перенесені до законів, регламентів та адміністративних положень держав-членів для забезпечення задоволення у кожній державі-члені скарг, поданих у будь-якій з інших держав-членів. Положення стосуються скарг, пов'язаних, зокрема, з різними видами мита на імпорт та експорт, податками на додану вартість, акцизними зборами на вироблений тютюн, алкоголь і алкогольні напої та мінеральне паливо, податками на прибуток та капітал, податками на страхові премії, а також відсотками, адміністративними штрафами та стягненнями.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Комісії (ЄС) № 482/2008 від 30 травня 2008 року про запровадження системи гарантування безпеки програмного забезпечення, що має бути впроваджена надавачами аеронавігаційних послуг, а також внесення змін у Додаток II до Регламенту (ЄС) № 2096/2005

Commission Regulation (EC) No 482/2008 of 30 May 2008 establishing a software safety assurance system to be implemented by air navigation service providers and amending Annex II to Regulation (EC) No 2096/2005

На виконання положень Регламенту (ЄС) № 550/2004 цим Регламентом встановлюються вимоги щодо визначення та впровадження системи програмного забезпечення надавачами послуг повітряного руху, підприємствами, що забезпечують управління потоками та простором повітряного руху, а також провайдерами комунікаційних, навігаційних та контрольних послуг. Цим документом також закріплюються та схвалюються обов'язкові положення 6-ї Регулятивної вимоги Євроконтролю з безпеки під назвою «Програмне забезпечення у системах управління повітряним рухом», ухваленої 6 листопада 2003 р.

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2008/56/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 червня 2008 року про запровадження рамок для діяльності Співтовариства у сфері політики щодо морського середовища (Рамкова Директива щодо морської стратегії)

Directive 2008/56/EC of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 establishing a framework for community action in the field of marine environmental policy (Marine Strategy Framework Directive)

Ця Директива встановлює певні рамки, в межах яких держави-члени вживатимуть необхідних заходів для досягнення чи підтримання належного стану морського довкілля, принаймні до 2020 р. З огляду на це планується розробити та впровадити морські стратегії з метою захисту та збереження морського довкілля, запобігання погіршенню його стану або, за можливості, відновлення морських екосистем у зонах, де їм було завдано шкоди, а також попередження та зменшення шкідливих впливів на морське середовище для запобігання загрозам для морського біорозмаїття, екосистем, здоров'я людей або законного використання моря в цілому.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива Комісії 2008/63/ЄС від 20 червня 2008 року про конкуренцію на ринках телекомунікаційного термінального обладнання (кодифікована версія)

Commission Directive 2008/63/EC of 20 June 2008 on competition in the markets in telecommunications terminal equipment (Codified version)

В усіх державах-членах телекомунікації – повністю або частково – були сферою державної монополії та щодо них надавалися спеціальні або виключні права одному чи декільком органам, відповідальним за забезпечення та функціонування мережної інфраструктури та відповідних послуг. З огляду на технічний та економічний прогрес держави-члени переглянули надання таких прав у телекомунікаційному секторі, оскільки існування виключних прав має наслідком обмеження вільного руху телекомунікаційного термінального обладнання. З урахуванням згаданого держави-члени, що надали спеціальні чи виключні права підприємствам, мають забезпечити вилучення усіх цих прав. Крім того, держави-члени повинні забезпечити економічним операторам право імпортувати, розміщувати на ринку, встановлювати, вводити в експлуатацію та обслуговувати термінальне обладнання, а користувачам – доступ до телекомунікаційної публічної мережі.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

**Рішення Європейського суду з прав людини у справі
«ГАВРІЛЯК¹⁰ проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява
№ 31406/03)**

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GAVRILYAK v. UKRAINE of 3 April 2008 (Application no. 31406/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У січні 1998 р. заявниця – Ольга Степановна Гавріляк – подала позов до Жовтневого суду на гр. Г., який збудував сарай на спільному із заявницею підвір'ї. 28 вересня 1998 р. вона включила до цього позову також Одеську міську раду.

У грудні 1999 р. Жовтневий суд задовольнив позов, поданий гр. Г. проти заявниці 2 листопада 1992 р., і ухвалив рішення проти неї. Заявниця подала касацію, після чого 27 травня 2002 р. Жовтневий суд частково задовольнив позов гр. Г. і повторно ухвалив рішення проти заявниці.

26 червня 2002 р. заявниця подала апеляцію, але 30 травня 2003 р. Апеляційний суд Одеської обл. підтримав рішення від 27 травня 2002 р.

17 червня 2003 р. заявниця подала касацію на рішення від 27 травня 2002 р., яку 22 лютого 2006 р. відхилив Верховний Суд України, закривши справу. Рішення Верховного Суду України було надіслане заявниці 26 квітня 2006 р.

Крім того, у листопаді 2003 р. заявниця ініціювала адміністративне провадження проти Державної прокуратури м. Одеса, стверджуючи, що відмова їй у поданні протесту щодо рішення Одеської міської ради від 29 березня 1994 р. про використання прилеглої до її будинку земельної ділянки була

---

¹⁰ Тут і далі всі імена, по батькові та прізвища заявників у справах транслітеровано відповідно до їх написання в оригіналах рішень англійською мовою.

незаконною. 25 лютого 2005 р. Приморський районний суд м. Одеса відхилив скаргу заявниці; це рішення підтримали Апеляційний суд (31 травня 2005 р.) та Вищий адміністративний суд України.

Тоді заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд її справи у національних судах та порушення прав власності.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши скаргу за ст. 1 Протоколу 1 до неї, та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток та 85 євро – за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОРЕЦЬКИЙ ТА ІНШІ проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява № 40269/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KORETSKY AND OTHERS v. UKRAINE of 3 April 2008 (Application no. 40269/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 11 «Свобода зібрань та об'єднання».

Обставини справи

7 червня 2000 р. заявники у справі – Сергій Петрович Корецький, Андрій Васильович Толочко, Андрій Миколайович Горбаль та Олексій Григорович Лобицький разом із двома іншими особами заснували організацію «Громадянський комітет за збереження дикої (корінної) природи Березняків» (далі – Комітет). 27 липня 2000 р. заявники подали заяву до Управління юстиції у м. Київ (далі – Управління) щодо державної реєстрації Комітету як громадської організації, в якій їм було відмовлено (лист Управління від 18 вересня 2002 р.) на тій підставі, що статут Комітету не відповідає законодавству України.

30 листопада 2000 р. заявники подали скаргу до Печерського районного суду м. Київ, вимагаючи скасування рішення Управління

про відмову у реєстрації. Внаслідок тривалих судових розглядів у національних судах заявники отримали рішення про те, що дії Управління не суперечать законодавству України. 14 березня 2002 р. Верховний Суд України, відмовивши заявникам у касації, підтримав це рішення.

7 липня 2002 р. рішенням самих засновників Комітет було ліквідовано, а 12 вересня 2002 р. заявники звернулися до Європейського суду з прав людини зі скаргою на те, що органи державної влади України порушили гарантоване їм ст. 11 Конвенції право на свободу об'єднання.

Розглянувши справу, суд дійшов висновку, що застосовані в ній обмеження не були викликані «нагальною соціальною потребою» та, відповідно, що причини, наведені органами влади на обґрунтування відмови в асоціації, не були відповідними та достатніми. Отже, дії влади не можуть вважатися необхідними у демократичному суспільстві.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 11 Конвенції та зобов'язав Україну виплатити протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 500 євро компенсації кожному заявнику за нематеріальний збиток та 1 тис. 600 євро спільно чотирьом заявникам за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Н. Б. проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява № 17945/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF N.B. v. UKRAINE of 3 April 2008 (Application no. 17945/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

24 травня 1999 р. неповнолітні особи П., Ф., М. та Б. здійснили напад на заявницю – пані Н. Б., внаслідок чого вона отримала численні тілесні ушкодження.

У листопаді 1999 р. у ході кримінального провадження заявниця висунула проти чотирьох підсудних скаргу з вимогою компенсації матеріальної і нематеріальної шкоди, завданої їй діями останніх.

Після тривалого розгляду у порядку кримінального провадження 23 травня 2002 р. Верховний Суд України направив справу на повторний розгляд до цивільного суду.

Справу заявниці розглядали до 17 вересня 2003 р., коли Комсомольський районний суд м. Херсон постановив, щоб особи П., Ф. та М. сплатили заявниці 21 тис. 664 грн. компенсації. Однак грошову компенсацію не було сплачено через відсутність коштів у відповідачів, у зв'язку з чим 28 липня 2004 р. виконавці припинили виконання вищезгаданого судового рішення. 16 травня 2006 р. Верховний Суд відхилив касаційну заяву позивачки, заклавши тим самим справу.

Заявниця подала до Європейського суду з прав людини скаргу на несправедливе проведення та результат провадження.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхилив скаргу за ст. 3, визнавши її неприйнятною, та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 600 євро компенсації за нематеріальний збиток та 60 євро компенсації за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПОНОМАРЬОВ проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява № 3236/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PONOMARYOV v. UKRAINE of 3 April 2008 (Application no. 3236/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

18 лютого 1991 р. заявника – Віктора Васильовича Пономарьова – було звільнено з державного підприємства «ХТЗ». У грудні 1999 р. після кількох безуспішних спроб отримати заробітну плату та інші нарахування заявник подав скаргу до суду з вимогою, щоб зазначене підприємство виплатило належну йому суму та компенсацію за затримку у її виплаті.

5 жовтня 2001 р. Чугуївський суд постановив, щоб «ХТЗ» виплатило заявнику 42 тис. 86 грн заборгованості із заробітної плати, компенсації та інших виплат. Це рішення не було оскаржене та стало остаточним у листопаді 2001 р.

У лютому 2004 р. заявник звернувся до суду з клопотанням про продовження строку для подання апеляції у зв'язку з тим, що він перебував у скрутному економічному становищі та не міг сплатити судові збори. Суд задовольнив клопотання та рішення від 5 жовтня 2001 р. було скасоване.

17 січня 2003 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на скасування рішення, ухваленого на його користь, що відбулося внаслідок поновлення строку на апеляцію та спричинило порушення принципу правової визначеності. Заявник посилався на ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням

статусу офіційного 1 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 5 тис. 780 євро – за матеріальний.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТОВАРИСТВО РЕГЕНТ проти України» від 3 квітня 2008 р. (заява № 773/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF REGENT COMPANY v. UKRAINE of 3 April 2008 (Application no. 773/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У грудні 1998 р. товариство з обмеженою відповідальністю «СОМ s.r.o.» (далі – ТОВ «ЦОМ») ініціювало провадження в Міжнародному комерційному арбітражному суді при Торговельно-промисловій палаті України проти відкритого акціонерного товариства «Оріана» (далі – ВАТ «Оріана») у зв'язку з порушенням договору. Зокрема, ТОВ «ЦОМ» скаржилося на те, що ВАТ «Оріана» (99,9 % акцій якого належить державі) порушило свої договірні зобов'язання щодо поставки сировини. 23 грудня 1998 р. Арбітражний суд постановив, щоб ВАТ «Оріана» виплатило ТОВ «ЦОМ» 2 млн 466 тис. 906 доларів США компенсації.

18 вересня 2002 р. Господарський суд Івано-Франківської обл. розпочав процедуру банкрутства щодо ВАТ «Оріана» (яка триває досі), а 22 січня 2003 р. ТОВ «ЦОМ» подало до зазначеного суду клопотання про включення його до списку кредиторів ВАТ «Оріана».

10 грудня 2003 р. заявник у справі – приватне товариство «Ріджент інжинірінг Інтернешнл лімітед» (далі – товариство «Ріджент») – уклав договір з ТОВ «ЦОМ» стосовно передачі прав останнього на отримання суми боргу, присудженої рішенням Арбітражного суду від 23 грудня 1998 р.

8 червня 2004 р. заявник та ТОВ «ЦОМ» подали клопотання до Апеляційного суду про визнання заявника кредитором у арбітражному провадженні проти ВАТ «Оріана» на підставі

вищезазначеного договору. 10 вересня 2004 р. Апеляційний суд задовольнив клопотання, оголосивши заявника кредитором стосовно боргу у 2 млн 466 тис. 906 доларів США.

23 січня 2006 р. заявник звернувся до обласного господарського суду з клопотанням про його включення до переліку кредиторів ВАТ «Оріана». Суд задовольнив це клопотання 6 лютого 2006 р.

До Європейського суду з прав людини заявник звернувся зі скаргою на тривалий судовий розгляд у його справі.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту боргу, присудженого йому рішенням від 23 грудня 1998 р. Проте суд відхилив вимогу заявника про сплату моральної компенсації, зазначивши, що купуючи відповідні боргові зобов'язання, заявник усвідомлював фінансовий ризик такої операції.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОЛЕСНИК проти України» від 10 квітня 2008 р. (заява № 20824/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KOLESNIK v. UKRAINE of 10 April 2008 (Application no. 20824/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У січні 2001 р. заявник – Віктор Васильєвич Колеснік – розпочав судове провадження проти військової частини А-0981, в якій він служив до виходу на пенсію, вимагаючи сплати компенсації у зв'язку з його звільненням зі служби через скорочення штату та за належне йому обмундирування.

12 лютого 2001 р. військовий суд Черкаського гарнізону ухвалив рішення на користь заявника, присудивши йому загалом 2 тис. 935 грн.

20 березня 2001 р. зазначена військова частина сплатила заявнику 2 тис. 420 грн.

17 травня 2001 р. відділ державної виконавчої служби Ленінського районного управління юстиції м. Кіровоград почав процедуру виконання рішення стосовно виплати решти суми (515 грн), присудженої військовим судом.

26 березня 2003 р. відділ державної виконавчої служби Ленінського районного управління юстиції м. Кіровоград направив виконавчий лист до відділу державної виконавчої служби Олександрійського районного управління юстиції м. Кіровоград. Відповідно до банківського переказу, представленого урядом, 30 листопада 2004 р. відділ державної виконавчої служби Олександрійського районного управління юстиції м. Кіровоград надіслав 2 тис. 73 грн поштовим переказом невизначеному отримувачу чи отримувачам. Ця сума відповідала загальному боргу, що належав заявнику та І. Майданіку¹¹, заявнику у справі № 20826/02.

1 грудня 2004 р. відділ державної виконавчої служби Олександрійського районного управління юстиції м. Кіровоград припинив виконання рішення у справі заявника, оскільки воно було повністю виконане. Проте заявник стверджував, що його не було поінформовано про грошовий переказ та що він не отримав грошей.

21 червня 2007 р. відділ державної виконавчої служби Олександрійського районного управління юстиції м. Кіровоград зробив поштовий переказ решти суми на ім'я заявника, та в той самий день заявник забрав свої гроші.

У процесі виконання рішення від 12 лютого 2001 р. заявник подав скаргу на дії виконавчої служби до Ленінського районного суду м. Кіровоград, який 28 липня 2003 р. присудив заявнику 1 тис. грн компенсації за нематеріальні збитки, завдані неналежним виконанням виконавчою службою своїх обов'язків. Однак виконання цього рішення досі триває.

---

¹¹ Див. стор. 46.

24 квітня 2002 р. заявник подав скаргу до Європейського суду з прав людини на тривале невиконання рішень, ухвалених на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, постановив, що немає необхідності окремо розглядати скаргу за ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 300 євро – за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МАЙДАНІК проти України» від 10 квітня 2008 р. (заява № 20826/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MAYDANIK v. UKRAINE of 10 April 2008 (Application no. 20826/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У січні 2001 р. заявник – Іван Грігор'євіч Майданік – розпочав судове провадження проти військової частини А-0981, в якій він служив до виходу на пенсію, вимагаючи сплати компенсації у зв'язку з його звільненням зі служби через скорочення штату та за належне йому обмундирування.

12 лютого 2001 р. військовий суд Черкаського гарнізону виніс рішення на користь заявника, присудивши йому загалом 5 тис. 386 грн.

20 березня 2001 р. зазначена військова частина сплатила заявнику 3 тис. 828 грн.

17 травня 2001 р. відділ державної виконавчої служби Ленінського районного управління юстиції м. Кіровоград почав

процедуру виконання рішення стосовно виплати решти суми (1 тис. 558 грн), присудженої військовим судом.

26 березня 2003 р. відділ державної виконавчої служби Ленінського районного управління юстиції м. Кіровоград направив виконавчий лист до відділу державної виконавчої служби Олександрійського районного управління юстиції м. Кіровоград. Відповідно до банківського переказу, представленого урядом, 30 листопада 2004 р. відділ державної виконавчої служби Олександрійського районного управління юстиції м. Кіровоград надіслав 2 тис. 73 грн поштовим переказом невизначеному отримувачу чи отримувачам. Ця сума відповідала загальному боргу, що належав заявнику та В. Колесніку¹², заявнику у справі № 20824/02.

1 грудня 2004 р. відділ державної виконавчої служби Олександрійського районного управління юстиції м. Кіровоград припинив виконання рішення у справі заявника, оскільки воно було повністю виконане. Проте заявник стверджував, що його не було поінформовано про грошовий переказ та що він не отримав грошей.

21 червня 2007 р. відділ державної виконавчої служби Олександрійського районного управління юстиції м. Кіровоград зробив поштовий переказ решти суми на ім'я заявника, та в той самий день заявник забрав свої гроші.

У процесі виконання рішення від 12 лютого 2001 р. заявник подав скаргу на дії виконавчої служби до Ленінського районного суду м. Кіровоград, який 28 липня 2003 р. присудив заявнику 1 тис. грн компенсації за нематеріальні збитки, завдані неналежним виконанням виконавчою службою своїх обов'язків. Однак виконання цього рішення все ще триває.

24 квітня 2002 р. заявник подав скаргу до Європейського суду з прав людини на тривале невиконання рішень, ухвалених на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, постановив, що немає необхідності окремо розглядати скаргу за ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав

---

¹² Див. стор. 44.

Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 300 євро – за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МАРТИНЧУК проти України» від 10 квітня 2008 р. (заява № 38988/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MARTYNCHUK v. UKRAINE of 10 April 2008 (Application no. 38988/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 2 «Право на життя»;

ст. 5 «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 8 «Право на повагу до приватного і сімейного життя».

Обставини справи

28 квітня 1996 р. Березнівська районна прокуратура відкрила кримінальну справу проти заявника – Бориса Андрійовича Мартинчука – за фактом вбивства його дружини. У той самий день заявника було заарештовано.

7 травня 1996 р. заявника було обвинувачено у вбивстві його дружини, а 20 грудня 1997 р. звільнено під підписку про невиїзд.

31 березня 1999 р. Березнівська районна прокуратура зняла звинувачення із заявника через брак доказів.

31 січня 2000 р. Рівненський обласний суд визнав пана К. винним у вбивстві дружини заявника.

Заявник розпочав судове провадження за незаконне кримінальне переслідування. 11 вересня 2001 р. місцевий суд Березнівського району Рівненської обл. постановив, щоб держава виплатила йому 50 тис. грн компенсації за моральну шкоду. З ряду причин виконання цього рішення досі триває.

7 жовтня 2002 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргами, зокрема на те, що його затримання було незаконним, а також вплинуло на його приватне та сімейне життя.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, визнавши решту скарг неприйнятними, та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту боргу, що належить йому відповідно до рішення національного суду та 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БОРИСОВ ТА ІНШІ проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 34091/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BORISOV AND OTHERS v. UKRAINE of 24 April 2008 (Application no. 34091/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 14 «Заборона дискримінації»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниками у справі є 43 громадянина України, які є чи були працівниками або родичами працівників державних шахт. Протягом 1999–2003 рр. Краснолуцький міський суд виніс ряд рішень на користь заявників стосовно виплати заборгованості із заробітної плати та інших соціальних виплат, які було виконано протягом 2004–2005 рр. (за винятком рішення на користь Корнієнко Н. С., яке досі лишається невиконаним).

30 серпня 2003 р. заявники подали скаргу до Європейського суду з прав людини на тривале невиконання рішень суду, ухвалених на їх користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, визнавши скаргу за ст. 14 Конвенції неприйнятною, та зобов'язав Україну виплатити заявникам протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного компенсацію за нематеріальний збиток у розмірі,

зазначеному в Додатку до цього Рішення (від 300 євро до 2 тис. 600 євро).

Крім того, суд постановив виплатити решту боргу, що належить Корнієнко Н. С. відповідно до рішення національного суду від 24 червня 1999 р.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЖОГЛО проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 17988/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ZHOGLO v. UKRAINE of 24 April 2008 (Application no. 17988/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

14 серпня 2001 р. заявник – Руслан Ніколаєвіч Жогло – та пан Х. здійснили напад на пана С., вдаривши його порожньою пляшкою, та нанесли йому кілька ножових поранень. Поранений пан С. втік, а заявник і пан Х. забрали особисті документи, гроші та ключі від машини.

15 серпня 2001 р. заявника було затримано, а 17 серпня взято під варту.

Заявник стверджував, що його били та примушували зізнатися у скоєнні злочину. Він подав скаргу щодо цього факту до прокуратури, але не отримав відповіді.

У ході кримінального провадження проти заявника він вимагав очної ставки з паном С., проте слідчий відмовив йому на тій підставі, що стан здоров'я постраждалого не дозволяє її проведення.

18 грудня 2001 р. Апеляційний суд Київської обл., діючи як суд першої інстанції, засудив заявника та пана Х. до десяти та восьми років ув'язнення відповідно за замах на вбивство та грабіж, поєднаний з насильством.

Заявник подав апеляцію, стверджуючи, що суд виходив виключно з письмових заяв постраждалого, а захист не мав змоги

допитати його у суді. 20 червня 2002 р. Верховний Суд України підтримав рішення суду першої інстанції.

25 лютого 2002 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на несправедливий розгляд його справи в українських судах та ненадання йому належної правової допомоги.

Рішення суду

Суд одноставно визнав порушення положень ст. 6 (1) та ст. 3 Конвенції та постановив, що встановлення самого факту порушення зазначених статей є достатньою справедливою компенсацією за моральну шкоду, якої було завдано заявникові.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СУДЬІН проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 5082/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SUDYIN v. UKRAINE of 24 April 2008 (Application no. 5082/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1;

ст. 3 «Відшкодування в разі незаконного засудження» Протоколу 7.

Обставини справи

4 липня 1997 р. Київський районний суд м. Донецьк оштрафував заявника – Юрія Юрієвича Судьїна, який був податковим інспектором, на 225 грн за корупційний злочин. Його також було звільнено із займаної посади.

17 листопада 1997 р. Донецький обласний суд скасував це рішення та припинив провадження проти заявника.

22 травня 2000 р. обласний суд присудив заявнику 500 грн компенсації за моральну шкоду, що мала бути сплачена Державним казначейством України. Однак виконання цього рішення триває і досі.

5 серпня 2004 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на невиконання рішення, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, визнавши скаргу за ст. 3 Протоколу 7 неприйнятною, та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту боргу, що належить йому відповідно до рішення національного суду, та 2 тис. 30 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧЕРВОНЕЦЬ проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 39405/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF CHERVONETS v. UKRAINE of 24 April 2008 (Application no. 39405/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

23 жовтня 2002 р. Держинський районний суд м. Харків відповідно до позову заявника – Валерія Павловича Червонця – постановив, щоб Держинське районне відділення Пенсійного фонду України у м. Харків здійснило переобчислення заробітної плати заявника, яку він отримував у радянських карбованцях протягом 1985–1989 рр., для встановлення правильної суми його пенсії відповідно до Постанови Кабінету Міністрів від 13 січня 1993 р. Переобчислена пенсія згідно з рішенням суду мала сплачуватися заявнику в майбутньому на постійній основі.

25 лютого 2003 р. виконавча служба Держинського району м. Харків видала ордер на виконання рішення до 4 березня 2003 р.

Пенсійний фонд двічі подав дані про переобчислену пенсію заявника, проте вони не ґрунтувалися на Постанові, відтак виконавча служба оштрафувала працівників Пенсійного фонду за невиконання судового рішення.

У грудні 2003 р. виконавча служба звернулася до прокурора Держинського району м. Харків з клопотанням відкрити кримінальну справу проти працівників Пенсійного фонду за навмисне невиконання рішення суду від 23 жовтня 2002 р.

У наступні роки (за даними, наданими суду, останнє слухання пройшло 4 жовтня 2007 р.) відбувалися численні судові розгляди щодо невиконання судового рішення Пенсійним фондом та повторного переобчислення розміру пенсії заявника.

Оскільки рішення суду від 23 жовтня 2002 р. не було виконане, 12 листопада 2003 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на невиконання рішення, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, постановив, що немає необхідності окремо розглядати скаргу за ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виконати рішення Держинського районного суду м. Харків та виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. 500 євро компенсації за нематеріальний збиток та 100 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШТУРХАЛЕВ проти України» від 24 квітня 2008 р. (заява № 10947/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SHTURKHALEV v. UKRAINE of 24 April 2008 (Application no. 10947/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

7 листопада 2000 р. та 28 лютого 2003 р. Куйбишевський районний суд м. Донецьк постановив, щоб ДВАТ шахта «Жовтневий рудник» виплатило заявнику – Владіміру Леонідовічу Штурхалеву – відповідно 3 тис. 641 грн та 4 тис. 403 грн заборгованості із заробітної плати.

Проте ці рішення досі не виконані у повному обсязі.

24 лютого 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале виконання рішення національного суду, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та постановив, що немає необхідності окремо розглядати скаргу за ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту боргу відповідно до рішень українського суду та 2 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БЕЛОЧЕНКО проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 41803/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BELOCHENKO v. UKRAINE of 15 May 2008 (Application no. 41803/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;
ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

30 липня 1999 р. Військовий суд Севастопольського гарнізону постановив, щоб військова частина А-3009 виплатила заявнику – Івану Павловичу Белоченко – 1 тис. 599 грн 42 коп. компенсації за його обмундирування.

Кілька разів виконавча служба повідомляла заявника про неможливість виконання рішення через брак надходжень до бюджету.

17 травня 2005 р. заявник отримав суму, присуджену йому рішенням від 30 липня 1999 р.

Згодом заявник подав цивільний позов до Нахімовського районного суду, вимагаючи індексації суми, присудженої йому рішенням від 30 липня 1999 р., а також компенсації нематеріальних збитків, спричинених затримкою в її виплаті.

10 жовтня 2006 р. Нахімовський районний суд здійснив індексацію суми, присудженої заявнику рішенням військового суду, та присудив йому 1 тис. 375 грн 50 коп., проте за станом на серпень 2007 р. це рішення лишалося невиконаним.

16 листопада 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення, ухваленого на його користь, та відсутність ефективних засобів судового захисту.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) і ст. 13 Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 50 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КІРІЧЕНКО ТА БЕЛІНСКІЙ проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 36283/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KIRICHENKO AND BELINSKIY v. UKRAINE of 15 May 2008 (Application no. 36283/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У 1994 та 1995 рр. заявники – Раїса Павловна Кіріченко та Віктор Александровіч Белінскій – зробили внесок до трастового фонду «Ю» (далі – трастовий фонд), що зробив інвестицію у будівництво житла, яким займалася будівельна компанія «М» (далі – будівельна компанія). Спочатку за кожним заявником було

закріплено окрему квартиру, проте згодом контракт між трастовим фондом і будівельною компанією було анульовано, а квартири були перерозподілені між іншими особами.

28 травня 1996 р. та 10 червня 1996 р. заявники подали позови до Суворовського суду м. Одеса проти трастового фонду і будівельної компанії за порушення умов договору (24 червня 1996 р. їх справи було об'єднано).

Розгляд справи заявників почався у 1997 р. і триває досі.

19 липня 2001 р. заявники подали заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий судовий розгляд їх справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1), визнавши неприйнятними скарги за іншими статтями, та зобов'язав Україну виплатити кожному заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 4 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КІСЛІНСКІЙ проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 37039/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KISLINSKIY v. UKRAINE of 15 May 2008 (Application no. 37039/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 2 (1) «Право на життя»;

ст. 14 «Заборона дискримінації»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

30 червня 1998 р. Новоградівський міський суд постановив шахті «Росія» виплатити заявнику у справі – Ніколаю Михайловичу Кіслінському – 2 тис. 550 грн компенсації за затримку виплати допомоги у зв'язку з професійним захворюванням. Рішення стало

остаточним і було надіслане виконавчій службі для початку процедури його виконання.

20 лютого 2003 р. міський суд відхилив нову скаргу заявника проти тієї самої шахти, подану у грудні 2002 р.; це рішення підтримав районний апеляційний суд. 21 травня 2004 р. Верховний Суд України відхилив клопотання заявника щодо подання касації.

На початку 2004 р. заявник скаржився до міського суду на бездіяльність виконавчої служби, але 30 квітня 2004 р. зазначений суд відхилив його скаргу, зазначивши, що виконавча служба вжила всіх необхідних заходів для виконання рішення, ухваленого на його користь.

За станом на 25 листопада 2004 р. рішення від 30 червня 1998 р. було виконане в повному обсязі.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на невиконання органами державної влади рішення від 30 червня 1998 р., ухваленого на його користь, а також на той факт, що ситуація, яка склалася, є порушенням його права на життя (ст. 2 Конвенції). Крім того, він також скаржився на порушення ст. 14.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, визнавши скарги за іншими статтями неприйнятними, та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 4 тис. євро компенсації за матеріальний і нематеріальний збиток та судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛУК'ЯНЧЕНКО проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 17327/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LUKYANCHENKO v. UKRAINE of 15 May 2008 (Application no. 17327/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

5 лютого 1999 р. заявник – Олександр Веніамінович Лук'янченко – подав адміністративну скаргу до Хмельницького міського суду, вимагаючи компенсації моральної шкоди за незаконні дії правоохоронних органів у зв'язку з кримінальним провадженням, що було припинене у 1998 р.

19 липня 2001 р. Хмельницький міський суд присудив заявнику 3 тис. грн.

16 жовтня 2001 р. Апеляційний суд Хмельницької обл. зменшив суму компенсації до 140 грн.

9 листопада 2001 р. Хмельницький суд видав заявнику виконавчий лист на рішення від 19 липня 2001 р. зі змінами, внесеними рішенням від 16 жовтня 2001 р.

27 лютого 2002 р. заявник передав виконавчий лист до Відділення державного казначейства у м. Хмельницький, проте 19 березня 2002 р. казначейство повідомило заявнику, що виплату має здійснити Національний банк України.

Заявник подав скаргу на дії казначейства, яка розглядалася протягом 2002–2004 рр., та її не було задоволено.

Водночас 16 серпня 2002 р. Хмельницький суд з власної ініціативи подав виконавчий лист на рішення на користь заявника до відділу Державної виконавчої служби Печерського району м. Київ.

28 серпня 2002 р. виконавча служби Печерського району м. Києва ініціювала виконання рішення та подала рахунок на 140 грн до Національного банку України. 3 вересня 2002 р. банк перевів цю суму на депозитний рахунок виконавчої служби, проте прізвище отримувача на рахунку було «Лук'янчук» замість «Лук'янченко», відповідно заявник не отримав цієї суми.

16 вересня 2005 р. заявник ще раз звернувся до суду клопотанням про видачу йому дублікату виконавчого листа.

28 березня 2006 р. суд відмовив йому у цьому клопотанні на тій підставі, що виконавчий лист не було загублено і він зберігається в Національному банку. Національний банк, у свою чергу, повідомив заявника, що не отримував виконавчого листа на рішення, ухвалене на користь заявника.

Рішення на користь заявника досі лишається невиконаним.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного суму відповідно до рішення від 19 липня 2001 р. зі змінами, внесеними рішенням від 16 жовтня 2001 р., а також 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МІХАЙЛЕНКО проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 18389/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MIKHAYLENKO v. UKRAINE of 15 May 2008 (Application no. 18389/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

1 липня 1992 р. заявник – Владімір Антонович Міхайленко – підписав контракт з паном І. – єдиним власником приватного товариства (далі – товариство) та паном Г. – директором цього товариства. Відповідно до контракту заявник мав право на 30 % прибутку товариства, а також визнавався його співзасновником.

У січні 1997 р. заявник подав у відставку. Відповідно до угоди, підписаної між ним та паном Г. 1 серпня 1997 р., товариство зобов'язувалося здійснювати на його користь протягом чотирьох років щомісячні платежі у розмірі, еквівалентному 7 тис. 930 долларам США як частину прибутку, яка належала В. Міхайленко згідно з контрактом від липня 1992 р.

У 1998 р. заявник подав цивільний позов до Київського районного суду м. Сімферополь зі скаргою на те, що товариство припинило щомісячні виплати, які належали йому згідно з контрактом від 1 серпня 1997 р.

16 вересня 1999 р. суд визнав ці контракти нікчемними. Заявник подав апеляцію. Після цього його справа тривалий час розглядалася у судах різних інстанцій, і, зрештою, 27 грудня 2002 р. Верховний Суд України відмовив заявнику в задоволенні його вимог.

25 березня 2003 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд його справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 800 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НАДТОЧІЙ проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 7460/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF NADTOCHIY v. UKRAINE of 15 May 2008 (Application no. 7460/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

21 лютого 2000 р. заявник – Анатолій Миколайович Надточій – ввіз на митну територію України автомобіль, зареєстрований у Литві. Перетинаючи кордон, він зобов'язався вивезти автомобіль до 21 лютого 2001 р.

15 грудня 2000 р. заявника було засуджено до 8 років ув'язнення за вчинення вбивства.

5 червня 2002 р. Чернігівська митниця склала протокол про порушення заявником митних правил, надіславши його у місяць відбуття заявником покарання.

17 липня 2002 р. митниця передала справу заявника до суду.

12 серпня 2002 р. Новозаводський районний суд м. Чернігів, розглянувши справу (за відсутності заявника), визнав заявника винним у порушенні митних правил, оскільки останній не вивіз автомобіль у призначений строк.

23 серпня 2002 р. адміністрація в'язниці, в якій він відбував покарання, повідомила заявника про зазначене рішення, проте до цього заявник не отримував жодних повідомлень щодо провадження.

5 лютого 2003 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргами на порушення права на справедливий судовий розгляд його справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1), встановивши, що немає потреби перевіряти скарги окремо за ст. 13 Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї. Він також постановив, що встановлення самого факту порушення зазначеної статті є достатньою справедливою компенсацією за моральну шкоду, якої було завдано заявникові.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НАТАЛІЯ ШЕВЧЕНКО проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 68762/01)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF NATALIYA SHEVCHENKO v. UKRAINE of 15 May 2008 (Application no. 68762/01)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

- ст. 4 «Заборона рабства та примусової праці»;*
- ст. 5 «Право на свободу та особисту недоторканність»;*
- ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;*
- ст. 7 «Ніякого покарання без закону»;*
- ст. 8 «Право на повагу до приватного і сімейного життя»;*
- ст. 12 «Право на шлюб»;*
- ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;*
- ст. 14 «Заборона дискримінації»;*
- ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1;*
- ст. 2 «Право на освіту» Протоколу 1;*
- ст. 1 «Заборона ув'язнення за борг» Протоколу 4.*

Обставини справи

З 1991 до 1997 рр. заявниця – Наталія Леонідовна Шевченко – та її неповнолітній син були офіційно зареєстровані як мешканці

міського гуртожитку. Цей гуртожиток для своїх працівників наймала міська пошта, в якій працювала заявниця. Фактично пошта ніколи не забезпечувала заявницю житлом, заявляючи про брак вільних місць, а заявниця із сином займала дві койки у гуртожитку, що належало товариству «Д.Г.».

У жовтні 1997 р. заявниця зайняла вільну кімнату в гуртожитку пошти.

28 листопада 1997 р. пошта подала позов проти заявниці та її неповнолітнього сина, вимагаючи її виселення. 4 червня 1998 р. Н. Шевченко подала зустрічний позов, відстоюючи своє право займати кімнату у гуртожитку пошти.

Зрештою 26 січня 2005 р. Мінський районний суд м. Київ відхилив скаргу пошти щодо виселення та визнав право заявниці займати кімнату у гуртожитку пошти.

У ході розгляду справи заявниці в українських судах було проведено близько 60 слухань. Заявниця стверджувала, що під час провадження її роботодавець незаконно розголошував дані про її особисте життя, а також що через судові розгляди її син протягом тривалого часу не міг отримати паспорт та доступ до освіти у зв'язку з відсутністю реєстрації.

27 вересня 2000 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини із численними скаргами на порушення її прав.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та 13 Конвенції, визнавши неприйнятними скарги за іншими статтями, та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПЕТРОВА ТА ЧОРНОБРИВЕЦЬ проти України» від 15 травня 2008 р. (заяви № 6360/04 та № 16820/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PETROVA AND CHORNOBRYVETS v. UKRAINE of 15 May 2008 (Applications nos. 6360/04 and 16820/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниці – Ірина Михайлівна Петрова (перша заявниця) та Олена Савеліївна Чорнобривець (друга заявниця) – є судьями Апеляційного суду Кіровоградської обл.

У листопаді 2002 р. заявниці подали позов до Печерського районного суду м. Київ проти Міністерства фінансів, Міністерства юстиції та Державного казначейства, вимагаючи виплати заборгованості із заробітної плати та інших виплат, на які вони мали право як судді.

16 грудня 2002 р. суд задовольнив вимоги заявниць та постановив, щоб Міністерство фінансів та Державне казначейство виплатили заявницям 6 тис. 529 грн 3 коп. та 8 тис. 459 грн 36 коп. відповідно.

Через брак коштів у Державному казначействі заявниці отримали всю присуджену їм суму лише 5 листопада 2004 р.

13 січня 2004 р. (перша заявниця) та 17 березня 2004 р. (друга заявниця) подали заяви до Європейського суду з прав людини зі скаргами на тривалий розгляд їх справ та порушення права на мирне володіння. Враховуючи спільне фактичне та правове підґрунтя цих заяв, Європейський суд вирішив об'єднати ці справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити кожній заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим

Рішенням статусу офіційного 3 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ХОХЛОВ проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 26862/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KHOHLLOV v. UKRAINE of 15 May 2008 (Application no. 26862/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

2 квітня 1999 р. Новоградівський міський суд постановив, щоб Новоградівська вугільна шахта виплатила заявнику – Семену Єгоровичу Хохлову – 1 тис. 753 грн. заборгованості із заробітної плати та компенсації за затримку її виплати.

Станом на 26 жовтня 2004 р. заявник отримав 1 тис. 530 грн.

15 липня 2005 р. заявник помер, і за згодою суду провадження у справі від його імені продовжила його вдова – Ф. Хохлова.

У серпні 2005 р. Ф. Хохлова повідомила суд, що вона отримала решту суми, присудженої рішенням від 2 квітня 1999 р.

18 липня 2003 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргами на тривалий розгляд його справи та невиконання рішення, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити Ф. Хохловій протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 800 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧЄЧІН проти України» від 15 травня 2008 р. (заява № 6323/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF CHECHIN v. UKRAINE of 15 May 2008 (Application no. 6323/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

20 грудня 2001 р., 27 березня 2003 р. та 30 березня 2004 р. Новокаховський міський суд Херсонської обл. постановив, щоб ВАТ «Південелектромаш» (75 % акцій якого належить державі) виплатило заявнику – Сергею Сергєєвічу Чечіну – 18 тис. 250 грн 55 коп. заборгованості із заробітної плати та інших виплат. Ці рішення не були оскаржені і стали остаточними, проте виконавча служба кілька разів повідомляла заявнику, що стягнення боргу неможливе через процедуру банкрутства зазначеного товариства.

7 лютого 2003 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту боргу за рішеннями українського суду та 2 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БУГАЄВ проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 26168/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BUGAYEV v. UKRAINE of 29 May 2008 (Application no. 26168/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 1 «Зобов'язання поважати права людини»;

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

18 жовтня 2000 р. Лисичанський міський суд Луганської обл. постановив, щоб Лисичанська ТЕЦ виплатила заявнику – Сергею Івановічу Бугаєву – 13 тис. 270 грн заборгованості із заробітної плати та інших платежів. Це рішення не було оскаржене та виконавча служба почала його виконання.

Кілька разів виконавча служба повідомляла заявника про неможливість зібрати всю суму боргу через неплатоспроможність боржника.

19 січня 2005 р. виконавча служба прийняла рішення припинити виконавче провадження, встановивши, що заявник повністю отримав суму боргу, присуджену йому рішенням суду.

Однак, за словами заявника, частина боргу не була йому сплачена.

9 червня 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривале виконання рішення та неефективність засобів правового захисту.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та встановив, що немає потреби перевіряти скаргу стосовно порушення ст. 13 Конвенції, а також визнав неприйнятними скарги за іншими статтями Конвенції і зобов'язав Україну виплатити заявникам протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 200 євро компенсації за нематеріальний збиток та 600 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КІСЛАЯ проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 21050/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KISLAYA v. UKRAINE of 29 May 2008 (Application no. 21050/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

21 червня 2000 р. заявниця – Татьяна Ніколаєвна Кісля – розпочала судове провадження у Ленінському районному суді м. Луганськ проти колишнього роботодавця – державного підприємства «Луганський верстатобудівний завод» (далі – підприємство), оскаржуючи своє звільнення, дисциплінарні заходи проти неї та вимагаючи різних виплат.

Після тривалого розгляду в ряді інстанцій Ленінський суд скасував дисциплінарні заходи та присудив заявниці 2 тис. 364 грн різних виплат. Обидві сторони подали апеляцію на це рішення.

27 лютого 2004 р. Ленінський суд присудив заявниці загалом 11 тис. 733 грн 92 коп. різних виплат. 24 грудня 2004 р. заявниці було сплачено 364 грн, а 23 лютого 2006 р. заявниця отримала решту присудженої їй суми.

Водночас 12 січня 2004 р. заявниця розпочала інше провадження у Ленінському суді, оскаржуючи своє звільнення та вимагаючи компенсації.

15 червня 2005 р. суд присудив їй компенсацію у розмірі 2 тис. 517 грн 96 коп., яку вона отримала лише 12 червня 2007 р.

16 березня 2002 р. заявниця подала заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий розгляд її справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, постановив, що немає потреби перевіряти скаргу щодо порушення ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з

дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 100 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НІКОНЕНКО проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 14089/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF NIKONENKO v. UKRAINE of 29 May 2008 (Application no. 14089/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

1 грудня 1997 р. заявниця – Олена Володимирівна Ніконенко – розпочала цивільне провадження у Центрально-міському суді м. Макіївка проти Макіївського міського територіально-педіатричного об'єднання, вимагаючи поновлення її на посаді логопеда та компенсації за втрачений прибуток.

21 січня 1999 р. суд виніс рішення не на користь заявниці. Вона подала апеляцію. 11 березня 1999 р. Донецький обласний суд виніс рішення про повторний розгляд справи судом першої інстанції.

18 січня 2000 р. матеріали справи було знищено пожежею у будівлі суду. Розгляд справи було відновлено у квітні 2000 р.

Справа заявниці розглядалася до 4 січня 2003 р., проте її вимоги не було задоволено.

10 квітня 2003 р. заявниця подала заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на несправедливий судовий розгляд її справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції стосовно тривалості судового розгляду та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 800 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СОЛОМАТИНА проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 311/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SOLOMATINA v. UKRAINE of 29 May 2008 (Application no. 311/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

26 лютого 1988 р. заявниця – Александра Єгоровна Соломатіна – отримала тяжкі тілесні ушкодження внаслідок автодорожньої пригоди.

3 березня 1989 р. Павлоградський районний суд Дніпропетровської обл. визнав винним в аварії пана К. та засудив його до трьох років ув'язнення (умовно). Водночас цим самим рішенням суд лишив скаргу заявниці щодо компенсації без розгляду на тій підставі, що обвинувачуваний добровільно сплатив їй заявлену суму.

9 березня 1992 р. заявниця розпочала цивільне провадження у Першотравенському районному суді Дніпропетровської обл. проти пана К., вимагаючи компенсації за шкоду, завдану її здоров'ю внаслідок аварії.

Після тривалих судових розглядів, у ході яких заявниця кілька разів змінювала суму відшкодування, 8 червня 2006 р. суд присудив заявниці одноразову виплату у розмірі 14 тис. 398 грн 35 коп. та щомісячні виплати у розмірі 178 грн 12 коп.

24 жовтня 2002 р. заявниця подала заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення її права на справедливий судовий розгляд та ефективний засіб правового захисту.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) і ст. 13 Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного

3 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 30 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТЕРЕНТЬЄВ проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 39763/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF TERENTYEV v. UKRAINE of 29 May 2008 (Application no. 39763/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Після смерті батька заявник – Владімір Ємельянович Терентьєв – успадкував 38/100 будинку та право користування прилеглою земельною ділянкою.

14 травня 1996 р. заявник почав провадження у Бабушкінському районному суді м. Дніпропетровськ, позиваючись на те, що співвласниця будинку пані Н. постійно зловживає своїм правом користування, та вимагаючи поділити між ними земельну ділянку.

22 серпня 1996 р. суд призначив проведення експертизи для визначення способу розподілу зазначеної земельної ділянки. 6 травня 1997 р. було надано експертний звіт, що містив кілька варіантів можливого вирішення спору. Після цього було призначено проведення додаткової експертизи, а в січні 1999 р. позивач змінив свою первинну скаргу, вимагаючи також визнання його права на частину льоху.

Крім того, 17 квітня 1998 р. заявник ініціював інше судове провадження, вимагаючи відшкодування матеріальних та нематеріальних збитків, завданих зловживанням пані Н. своїми правами.

Через ряд обставин, пов'язаних, зокрема, зі змінами суддівського складу та тим, що пані Н. продала свою частину будинку, розгляд справи заявника тривав до листопада 2005 р.

8 жовтня 2002 р. заявник подав скаргу до Європейського суду з прав людини на необґрунтовано тривалий розгляд його справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 3 тис. 200 євро компенсації за нематеріальний збиток та 280 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯКИМЕНКО проти України» від 29 травня 2008 р. (заява № 19142/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YAKYMENKO v. UKRAINE of 29 May 2008 (Application no. 19142/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У 1986 р. заявник – Петро Каленікович Якименко – працював у Київському міському управлінні вантажного автомобільного транспорту. У цей період його було залучено до рятувальних операцій на Чорнобильській атомній станції. Після цього заявник працював у товаристві автомобільного транспорту «А.Т.Е.».

30 березня 1994 р. заявник почав судове провадження у Радянському районному суді м. Київ¹³ проти Київського міського територіального виробничого об'єднання автомобільного транспорту, вимагаючи компенсації за шкоду його здоров'ю, завдану перебуванням у Чорнобилі.

Після тривалого судового розгляду, в ході якого у листопаді 2001 р. відповідача було змінено на товариство «А.Т.Е.» і Управління у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС Київської міської державної адміністрації (далі – Управління), 18 квітня 2002 р. суд частково задовольнив скаргу заявника, зобов'язавши Управління виплатити П. Якименку одноразову компенсацію.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий розгляд його справи в українських

¹³ Після адміністративної реформи 2001 р. – Святошинський районний суд м. Київ.

судах. Він також надав інші судові рішення, ухвалені у різних справах проти його колишнього роботодавця та різних державних органів протягом 1994–2001 рр.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції стосовно тривалості провадження, визнавши скаргу за ст. 1 Протоколу 1 неприйнятною, та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 400 євро компенсації за нематеріальний збиток та 260 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «АРЦИБАШЕВ проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 1282/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ARTSYBASHEV v. UKRAINE of 12 June 2008 (Application no. 1282/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

25 серпня 1997 р. щодо заявника – Сергія Ніколаєвіча Арцибашева – та двох інших осіб було відкрито кримінальну справу за підозрою у вбивстві. У цей самий день його було взято під варту.

21 травня 1999 р. Червоногвардійський районний суд висунув заявнику обвинувачення у вбивстві за обтяжуючих обставин та засудив його до одинадцяти років ув'язнення.

Після цього справа заявника неодноразово направлялася на повторний розгляд.

24 липня 2001 р. Апеляційний суд Донецької обл. засудив заявника до чотирнадцяти років ув'язнення за вбивство при обтяжуючих обставинах. 11 липня 2002 р. Верховний Суд підтримав це рішення.

26 жовтня 2002 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд його справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції стосовно тривалості провадження та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 800 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛУГОВОЙ проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 25821/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LUGOVOY v. UKRAINE of 12 June 2008 (Application no. 25821/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

24 серпня 1998 р. заявник – Едуард Валерієвіч Луговой – вчинив сварку з паном Б. та трьома іншими особами, що призвела до бійки, в ході якої заявник вистрілив у обличчя пана Б. з газового пістолета.

11 вересня 1998 р. щодо заявника було відкрито кримінальну справу за нанесення тяжких тілесних ушкоджень.

19 березня 1999 р. слідчі органи встановили, що заявник діяв у межах необхідної самооборони, проте 15 травня 1999 р. прокурор Раздольненського району АРК скасував це рішення і відновив провадження.

Після проведення додаткових експертиз та слухань у судах різних інстанцій 21 березня 2007 р. суд визнав заявника винним та засудив його до одного року обмеження волі (з погашеним строком давності).

Розгляд справи заявника тривав до 7 лютого 2008 р., коли Верховний Суд прийняв остаточне рішення у цій справі.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий розгляд його справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та 13 Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. 400 євро компенсації за нематеріальний збиток та 220 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПЕТРЕНКО проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 20330/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PETRENKO v. UKRAINE of 12 June 2008 (Application no. 20330/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Заявниця – Юліана Валентіновна Петренко¹⁴ – народилася у 1994 р. та проживає у м. Миколаїв. Після смерті її матері у 1995 р. законними опікунами заявниці було призначено її діда по материнській лінії та його дружину.

У 1996 р. сім'я батька заявниці В. Петренка вирішила продати квартиру, однією зі співвласників якої була заявниця та інші два неповнолітні – О. Д. та С. Д., та натомість купити будинок.

Батько заявниці отримав дозвіл продати частку квартири, що належала заявниці, за умови, що вона отримає рівнозначну частку власності на будинок.

Проте будинок, куплений на кошти, отримані від продажу квартири, було зареєстровано виключно на ім'я пані Н. П. – однієї із членів сім'ї В. Петренко.

15 вересня 1997 р. прокурор Ленінського району м. Миколаїв почав цивільне провадження у Жовтневому районному суді

---

¹⁴ Інтереси заявниці представляв її дід та законний опікун – Александр Хаймовіч Береславській.

м. Одеса від імені заявниці, вимагаючи скасування договору купівлі-продажу квартири, співвласницею якої була заявниця.

Справа тривалий час розглядалася в українських судах, оскільки вона також стосувалася порушення інтересів покупців квартири, які були добросовісними набувачами.

Зрештою, 3 червня 2002 р. районний суд присудив заявниці 22 тис. 297 грн компенсації за її частку квартири.

Однак відповідач подав апеляцію на це рішення, і розгляд справи тривав до 15 вересня 2004 р., коли Верховний Суд відхилив клопотання відповідача про оскарження в порядку касації.

30 квітня 2003 р. заявниця подала заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд її справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 200 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РИШКЄВІЧ проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 35312/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF RYSHKEVICH v. UKRAINE of 12 June 2008 (Application no. 35312/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

16 серпня 1995 р. проти заявника – Александра Яновіча Ришкевіча – було розпочато кримінальне провадження, в якому заявника звинувачували у недбалості, що спричинила дорожню аварію, внаслідок якої загинула людина.

22 листопада 1995 р. заявника було притягнуто до суду, після чого його справа розглядалася у численних судових інстанціях.

26 березня 2001 р. Кіровський районний суд визнав його винним та засудив до шести років ув'язнення. Проте відповідно до Закону «Про амністію» від 1998 р. його було звільнено від відбуття покарання.

2 серпня 2002 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд його справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одноставно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 800 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «САКСОНЦЕВА проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 31449/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SAKSONTSEVA v. UKRAINE of 12 June 2008 (Application no. 31449/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 2 «Право на життя»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

У 1998 р. заявниця – Зінаїда Яковлівна Саксонцева – ініціювала цивільне провадження у Кам'янобродському районному суді м. Луганськ проти Госпрозрахункового відділу служби забезпечення при управлінні контролю Луганського міськвиконкому (далі – роботодавець), вимагаючи свого поновлення на посаді інспектора з кадрів та різного роду компенсацій.

24 листопада 1998 р. суд відхилив скаргу заявниці щодо відновлення на посаді, проте присудив їй 438 грн 95 коп. заборгованості із заробітної плати.

4 березня 1999 р. Луганський обласний суд підтримав це рішення щодо виплати, направивши решту скарг заявниці на повторний розгляд.

2 липня 1999 р. Кам'янобродський районний суд виніс нове рішення про поновлення заявниці на посаді та додаткову компенсацію у розмірі 650 грн.

29 липня 1999 р. Луганський обласний суд підтримав це рішення у частині, що стосувалася поновлення на посаді, та направив справу на повторний розгляд стосовно розміру присудженої компенсації.

5 листопада 1999 р. Кам'янобродський районний суд присудив заявниці 542 грн 52 коп. компенсації (замість 650 грн), а 10 листопада 1999 р. додатково присудив їй 1 тис. 356 грн 30 коп.

Рішення були виконані лише у частині, що стосувалися поновлення на посаді.

Згодом почався процес ліквідації Госпрозрахункового відділу служби забезпечення при управлінні контролю Луганського міськвиконкому, внаслідок чого 17 січня 2000 р. заявницю було звільнено у зв'язку зі скороченням штату працівників.

У січні 2001 р. заявниця звернулася до Ленінського районного суду м. Луганськ зі скаргою проти роботодавця та виконавчої служби, вимагаючи зобов'язати їх виконати рішення, ухвалені на її користь, а також вимагаючи додаткової компенсації.

30 серпня 2001 р. суд частково задовольнив вимоги заявниці та постановив, щоб роботодавець виплатив їй 2 тис. 19 грн 51 коп. компенсації, проте це рішення і досі не виконано.

19 серпня 2004 р. заявниця подала заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривале невиконання судових рішень, ухвалених на її користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) і ст. 13 Конвенції, визнав неприйнятною скаргу за ст. 2 та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту боргу за рішеннями українських судів, а також 2 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток та 15 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СОЛАЗ проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 35184/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SOLAZ v. UKRAINE of 12 June 2008 (Application no. 35184/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) та (3) «Право на справедливий судовий розгляд»;
ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

2 вересня 1992 р. заявник – товариство з обмеженою відповідальністю «Солаз», зареєстроване у м. Москва (далі – товариство), – придбало у Харківського державного авіаційного підприємства (далі – підприємство) літак загальною вартістю 5 млн доларів.

У 1993 р. цю суму була повністю виплачено підприємству.

19 квітня 1993 р. товариство та підприємство підписали акт про прийом літака, що надало право (за твердженням товариства) на передачу власності. 20 квітня 1993 р. український екіпаж доставив літак у Росію.

До 1994 р. літак проходив випробування на літовищі, розташованому у Московській обл. 5 квітня 1994 р. за невстановлених обставин літак повернувся в Україну та приземлився на літовищі підприємства.

30 березня 1994 р. українська митна служба склала звіт про порушення митних правил, в якому зазначалося, що коли у квітні 1993 р. літак перетнув українсько-російський кордон, представники підприємства заявили, що літак тимчасово вивозиться з метою випробування, тоді як насправді його було вивезено з метою продажу.

27 травня 1994 р. Митна служба України ініціювала кримінальне провадження щодо спроби контрабанди літака до Росії.

Слухання щодо цієї справи проводилися у численних судових та інших інстанціях, проте її розгляд триває і досі.

13 червня 2002 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд його справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) і визнав неприйнятною решту скарг, та, оскільки заявник не подав скаргу щодо справедливої сатисфакції, суд вирішив не присуджувати йому жодної суми щодо цього.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФЕДКО проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 17277/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF FEDKO v. UKRAINE of 12 June 2008 (Application no. 17277/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Влітку 2000 р. пан Ю. З. дав заявнику – Дмитрію Алексєєвічу Федко – доручення на представлення його інтересів у кримінальному провадженні, відкритому проти кількох осіб, які вкрали у пана Ю. З. взуття та гроші. На підставі цього доручення заявник брав участь у переговорах з родичами пана Ю. В., одного з підозрюваних, щодо мирного розв'язання цієї справи.

У ході цих переговорів родичі пана Ю. В. звинуватили пана Ю. З. та заявника у вимаганні від них грошей в обмін на припинення цієї справи.

20 липня 2000 р. проти Ю. З. було розпочато кримінальне провадження за підозрою у вимаганні хабара, а заявника кваліфікували як співучасника.

Розслідування справи заявника тривало (за даними суду) до 2 березня 2004 р. Протягом цього часу заявника кілька разів брали під варту та щодо нього було винесено кілька рішень про позбавлення волі, проте вони були скасовані наступними рішеннями.

15 травня 2003 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд його справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 3 тис. 200 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯРЕМЕНКО проти України» від 12 червня 2008 р. (заява № 32092/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YAREMENKO v. UKRAINE of 12 June 2008 (Application no. 32092/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування».

ст. 6 (1) та (3)(с) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Заявник – Олександр Володимирович Яременко – нині відбуває покарання у м. Житомир.

27 січня 2001 р. заявника було заарештовано за підозрою у вчиненні кількох вбивств.

9 лютого 2001 р. заявника було офіційно обвинувачено у вбивствах, скоєних у 1998 та 2001 рр.

За твердженням заявника 1 лютого 2001 р. працівники міліції били його дубинками та змушували підписати зізнання. 28 лютого 2001 р. прокурор виніс рішення про відмову в ініціюванні кримінального провадження щодо факту нанесення заявнику тілесних ушкоджень.

4 березня 2001 р. заявник звернувся до Генерального прокурора України. У своїй заяві він зазначив, що співробітники правоохоронних органів силою змусили його підписати зізнання про вчинення вбивства у 1998 р., якого він не скоював, та підписати відмову від послуг свого адвоката. Також заявник стверджував, що співробітники правоохоронних органів та прокурор вдалися до погроз, аби примусити його співпрацювати з ними.

Було проведено розслідування, і 20 листопада 2001 р. Київський апеляційний суд визнав скарги заявника необґрунтованими, а також зазначив, що заявника було поінформовано про його право на захисника.

Заявник звернувся до Верховного Суду України, який 18 квітня 2002 р. виніс рішення про те, що відсутні жодні докази неналежного ставлення до заявника.

13 серпня 2002 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на неналежне ставлення до нього з боку правоохоронних органів та на несправедливий розгляд його справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та (3)(с), а також визнав порушення ст. 3 у частині, що стосується порушення органами державної влади права заявника на ефективне розслідування його заяви про неналежне ставлення з боку правоохоронних органів, відхиливши решту скарг.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛЕСІНА проти України» від 19 червня 2008 р. (заява № 9510/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LESINA v. UKRAINE of 19 June 2008 (Application no. 9510/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 14 «Заборона дискримінації»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1;

ст. 2 «Свобода пересування» Протоколу 4.

Обставини справи

Заявниця – Людмила Васильєвна Лесіна – отримувала пенсію за віком до моменту свого переїзду на місце постійного проживання в Ізраїль. Перед її від'їздом за її письмовою заявою їй було сплачено пенсію за 6 місяців наперед.

У січні 1999 р. заявниця та її чоловік звернулися до Пенсійного фонду України з клопотанням про відновлення їх пенсійних виплат.

У листі від 15 березня 1999 р. Пенсійний фонд поінформував їх, що відповідно до чинного законодавства України пенсія за віком не сплачується громадянам, які постійно проживають за кордоном.

13 серпня 2001 р. заявниця подала позов до Печерського суду м. Київ проти Пенсійного фонду.

25 лютого 2004 р. Київський районний суд м. Одеса (до якого було перенаправлено справу) визнав, що Пенсійний фонд діяв у рамках чинного законодавства. Це рішення було підтримане й апеляційним судом.

Заявниця звернулася до Верховного Суду України, який, своєю чергою, передав справу до Вищого адміністративного суду. Це провадження досі триває.

Водночас 20 вересня 2001 р. заявниця подала скаргу до Печерського суду проти Ощадбанку, вимагаючи індексації та відшкодування її депозиту, який було відкрито у 1990 р. ще в українських карбованцях. Їй було відмовлено.

9 березня 2003 р. заявниця подала заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий розгляд її справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, визнав неприйнятними скарги за іншими статтями, та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 600 євро компенсації за нематеріальний збиток та 60 євро компенсації за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛУК'ЯНОВ проти України» від 19 червня 2008 р. (заява № 11921/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LUKYANOV v. UKRAINE of 19 June 2008 (Application no. 11921/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 17 «Заборона зловживання правами».

Обставини справи

У листопаді 2000 р. заявник – Леонід Нікітовіч Лук'янов – розпочав цивільне провадження в Ялтинському міському суді, вимагаючи зобов'язати Виконавчий комітет Ялтинської міської ради надати його сім'ї з п'яти осіб, яка мешкала в однокімнатній квартирі, нове, більше житло. У своїй позовній заяві заявник зазначив, що його було включено до спеціальної черги на житло для інвалідів війни та що він мав право на його отримання протягом двох років з моменту взяття на облік.

4 травня 2001 р. суд постановив, щоб виконавчий комітет надав заявнику квартиру з урахуванням відповідних положень Житлового кодексу.

19 вересня 2002 р. Верховний Суд України підтримав це рішення.

17 грудня 2002 р. Відділ державної виконавчої служби Ялтинського управління юстиції почав процедуру виконання цього рішення, встановивши 17 січня 2003 р. граничним терміном для виконання Виконавчим комітетом судового рішення.

Влітку 2003 р. процедуру виконання рішення було припинено через відсутність муніципального житла.

23 березня 2006 р. Виконавчий комітет вирішив надати родині заявника двокімнатну квартиру у новозведеному будинку та однокімнатну, яка раніше належала до гуртожитку.

Однак заявник зазначив, що у двокімнатній квартирі відсутні необхідні зручності, такі як сантехнічне обладнання та електричні розетки, а приміщення, що раніше належало до гуртожитку, є непридатним для постійного проживання. Проте компетентна комісія встановила, що відведене житло відповідає чинним житловим нормам.

12 березня 2004 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд його справи в українських судах та невиконання рішення, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та встановив, що немає потреби перевіряти скаргу стосовно порушення ст. 13 Конвенції, а також визнав непринятною скаргу

за ст. 17 Конвенції і зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 300 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ВАЩЕНКО проти України» від 26 червня 2008 р. (заява № 26864/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF VASHCHENKO v. UKRAINE of 26 June 2008 (Application no. 26864/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 8 «Право на повагу до приватного і сімейного життя»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

У вересні 1994 р. заявнику у справі – Віктору Алексєєвічу Ващенку – військовому у відставці, було надано двокімнатну квартиру у новозведеному будинку, будівництво якого частково фінансувалося муніципальною владою та військовою частиною, у якій він проходив службу.

17 жовтня 1995 р. заявник подав скаргу до Мелітопольського міського суду Запорізької обл., стверджуючи, що житло було надано йому у неприйнятному для проживання стані. Він відремонтував його власним коштом і тому вважав, що має право на отримання матеріальної та нематеріальної компенсації збитків.

16 березня 1999 р. скаргу позивача було відхилено, оскільки останній не довів, що квартира, про яку йдеться, має недоліки, які роблять її непридатною для проживання.

29 квітня 1999 р. Запорізький обласний суд скасував це рішення і направив справу на повторний розгляд.

27 березня 2002 р. Мелітопольський міський суд виніс постанову про проведення експертної оцінки зазначеної квартири.

17 лютого 2003 р. Мелітопольський міський суд відхилив скаргу позивача на тій самій підставі, що і суд, який виніс рішення від 16 березня 1999 р.

22 травня 2003 р. обласний суд залишив у силі рішення від 17 лютого 2003 р.

1 вересня 2004 р. Верховний Суд України відхилив звернення заявника щодо касації.

Водночас 24 липня 2001 р. Мелітопольський районний відділ УМВС України порушив проти заявника адміністративну справу, яку згодом було кваліфіковано як хуліганство (що мало місце у суді), та проти нього було розпочато кримінальне провадження. За станом на вересень 2007 р. жодного остаточного рішення щодо цієї справи не було ухвалено.

11 червня 2003 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий розгляд його справи в українських судах та невиконання рішення, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та 13 Конвенції, визнав неприйнятною скаргу за ст. 8 і зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Заходи ЄС із законодавчого врегулювання питань доступу до транспортного ринку Євросоюзу

<http://www.eu2008.si>

7 квітня 2008 р. у м. Люксембург відбулася нарада міністрів транспорту, телекомунікацій та енергетики 27 держав – членів Євросоюзу, під час якої було розглянуто три пропозиції щодо удосконалення функціонування автомобільно-дорожнього транспорту:

- Регламент про загальні правила доступу до міжнародного ринку автомобільно-дорожніх перевезень;
- Регламент щодо встановлення загальних правил стосовно умов, яким має відповідати оператор автомобільно-шляхових перевезень;
- Регламент щодо загальних правил для провайдерів (надавачів послуг) стосовно доступу до ринку послуг з міжміських та внутрішньоміських автобусних перевезень.

На нараді були обговорені пропозиції щодо внесення поправок до Регламенту стосовно подальшого введення в дію європейської супутникової радіонавігаційної програми – «Регламент імплементації Галілео».

Під час зустрічі відбулася дискусія щодо висновків Ради стосовно повідомлення Комісії «Щодо надання переваги вантажоперевезенням залізничною мережею». Водночас йшлося про досягнення політичної угоди щодо Директиви з аеропортових зборів та прийняття висновків стосовно Повідомлення Комісії «Порядок денний для сталого майбутнього авіації загального призначення та комерційної авіації».

Було також розглянуто третій морський пакет, зокрема, пропозицію Директиви стосовно виконання вимог держави щодо прапору і Директиви щодо цивільної відповідальності та фінансових гарантій власників суден.

Також обговорювалося питання основних принципів, які будуть включені до транспортної угоди із Західнобалканськими країнами.

Міністри транспорту ЄС ухвалили висновки щодо введення в дію Правил єдиного європейського неба, які ґрунтуються на звіті

Комісії. Цей звіт і висновки є правовою основою для подальшої підготовки законодавчих актів у цій сфері. Голова Ради, міністр транспорту Словенії Р. Жер'яв зазначив, що заходи, які проводитиме ЄС, мають бути сконцентровані на запобіганні негативному впливу фрагментованості великого за обсягами європейського повітряного простору, сприяти посиленню контролю захисту, беручи до уваги SESAR¹⁵ як основу подальшої роботи. Висновки наради закликають держави-члени активно долучитися до введення в дію правил Єдиного європейського неба. Також наголошується на важливості розширення Єдиного європейського неба поза межі ЄС.

ЄС висловив бажання посилити взаємини із сусідніми країнами у сфері авіації для досягнення уніфікації умов функціонування повітряного транспорту поза своїми кордонами. Під час зустрічі було вирішено уповноважити Комісію розпочати переговори з Ізраїлем і поступово досягти відкритості повітряного простору між ЄС та Ізраїлем. Це дасть значну економічну вигоду, збільшить обсяги торгівлі та потік туристів. Згодом очевидна користь від такого співробітництва заохочуватиме, на думку представника Словенії, й інші країни регіону до співпраці.

Значну увагу було приділено Проекту Галілео, що має забезпечити створення в ЄС власної супутниково-навігаційної системи. Міністри підтримали текст Регламенту про введення в дію зазначеного проекту. Проект Галілео є складовою частиною Європейської глобальної супутниково-навігаційної системи (Європейська програма GNSS)¹⁶. Система складається з програми EGNOS¹⁷ (системи контролю та корекції сигналів, які надходять із супутників) та власне програми Галілео¹⁸.

На зустрічі міністри, у принципі, схвалили компромісні пропозиції автотранспортного пакету, чому передувало досягнення

---

¹⁵ SESAR – Single European Sky ATM (ATM – Air Traffic Management system – система управління повітряним рухом) Research – Програма дослідження управління повітряним рухом в єдиному європейському небі.

¹⁶ GNSS - Global Navigation Satellite System – Глобальна навігаційна супутникова система.

¹⁷ EGNOS - European Geostationary Navigation Overlay Services – Європейська геостационарна навігаційна оверлейна служба. Призначення програми, що діє з 1993 р., – покращення точності супутникових навігаційних систем для сфер застосування, пов'язаних із безпекою людей, зокрема у цивільній авіації та морській навігації у складних умовах.

¹⁸ Програма ГАЛІЛЕО – незалежна програма, що складається з констеляції супутників та глобальної мережі наземних станцій.

згоди щодо каботажу¹⁹ та національного реєстру [автомобільних перевізників]. Р. Жер'яв зазначив, що словенське головування підготувало компромісні пропозиції, метою яких є встановлення балансу між основними застереженнями держав – членів ЄС та первинними цілями, запропонованими Європейською Комісією.

Метою автотранспортного пакету є спрощення та уніфікація законодавчої бази. Основні елементи компромісних пропозицій словенського головування в сфері дорожнього транспорту сфокусовані на двох основних позиціях, які потребують визначеності: авіап перевезення внутрішніми лініями та національна електронна система реєстрації. Зміст компромісних пропозицій словенського головування полягає, зокрема, у наданні дозволу протягом семи днів після завершення міжнародної операції здійснити три каботажні операції в країні кінцевого призначення перевезення. Деякі країни вимагають додаткової лібералізації транзитного каботажу на зворотному шляху. Питання, які залишилися неузгоджені після зустрічі, мають бути вирішені Радою до червня.

Міністри транспорту обговорювали також пропозиції щодо директиви з аеропортового збору. В цьому питанні було досягнуто політичної згоди. Рішення, запропоновані в Директиві, впроваджують основні принципи, які мають враховуватися авіаоператорами під час призначення аеропортового збору. Нововведення стосуються як найбільших аеропортів кожної держави-члена, так і аеропортів, що обслуговують не менше 5 млн. пасажирів на рік. Враховуючи пропозиції стосовно Регламенту щодо Кодексу з комп'ютеризованої системи бронювання квитків, міністри узгодили спільний підхід. Р. Жер'яв зазначив, що метою цих пропозицій є значне спрощення Кодексу і посилення конкуренції між провайдерами комп'ютеризованих систем бронювання квитків.

Міністри також прийняли висновки щодо Повідомлення Комісії «Порядок денний для сталого майбутнього авіації загального призначення та комерційної авіації».

Ще однією темою, яка обговорювалася на зустрічі, була тема Третього пакету законів з безпеки на морі. Ця тема є актуальною з

---

¹⁹ Каботаж – стосовно сфери автомобільного транспорту означає внутрішні перевезення в межах однієї країни.

огляду на постійне зростання морських перевезень. Р. Жер'яв зазначив, що підвищення стандартів і більш чітке застосування міжнародних конвенцій з безпеки на морі, а також краща турбота про морське середовище є обов'язком ЄС перед прийдешніми поколіннями.

Організаційно-правові питання покращення роботи європейських поліцій

<http://www.eu2008.si>

11 квітня 2008 р. у м. Брюссель під головуванням Й. Ромшека, голови управління поліції, А. Євшека, голови директорату кримінальної поліції, а також Р. Козмея, помічника голови директорату кримінальної поліції відбулася конференція Оперативної групи європейських голів поліції (ЕРСТФ), присвячена питанню організації роботи органів поліції на території ЄС, в якій взяли участь найвищі посадові особи поліцейських відомств держав – членів ЄС. Робоча група є форумом, на якому приймаються стратегічні рішення на найвищому рівні щодо майбутнього поліцейських відомств у державах – членах ЄС. Оперативна група обговорює виклики та труднощі, з якими стикаються поліцейські сили в ЄС та прагне віднайти адекватні рішення.

Учасники обговорювали такі питання: сприяння проведенню обговорення щодо нових технологій та їх важливості для поліцейських структур; питання контролю за комунікаціями та операційної сумісності поліцейських систем; поширення найкращої практики щодо організації міжнаціонального поліцейського співробітництва на національному рівні; антитерористичні заходи; співробітництво з третіми країнами у сфері юстиції і внутрішніх справ.

Члени оперативної групи ознайомилися з діяльністю, пов'язаною з законодавчими інструментами, прийнятими на рівні Ради ЄС, а також з результатами і висновками деяких важливих зустрічей, організованих словенським головуванням.

На зустрічі зазначалося, що словенське головування має докласти всіх зусиль для посилення співробітництва між поліцейськими організаціями держав – членів ЄС та заручитися підтримкою голів поліцій ЄС у своїй діяльності щодо досягненні загальних цілей, таких як простір свободи, безпеки та правосуддя.

Голова оперативної групи Й. Ромшек привернув увагу колег до здобутків ЕРСТФ у антитерористичній діяльності, співробітництві з третіми країнами в сфері внутрішніх справ та діяльності, пов'язаній з підготовкою певних законодавчих інструментів, що приймаються на рівні Ради з питань юстиції та внутрішніх справ.

Вдосконалення правових інструментів ЄС для подальшого розвитку європейського дослідницького простору та підвищення конкурентоспроможності

<http://www.eu2008.si>

15–16 квітня 2008 р. під головуванням міністра вищої освіти, науки і технологій Словенії М. Долінара відбулася зустріч міністрів науки і досліджень щодо проблем конкурентоспроможності, в центрі якої були питання визначення основних принципів та вдосконалення правових інструментів подальшого розвитку європейського дослідницького простору та співробітництва в цій сфері. Свої міркування щодо цього висловили міністри Франції, Швеції, Естонії та Ірландії, а також представник Словенії Й. Цоларіч – Генеральний директор фармацевтичної компанії «Krka d.d.»

У контексті бачення подальшого розвитку європейської дослідницької сфери на зустрічі обговорювалися перспективи поглиблення співпраці між державами – членами ЄС, європейськими інституціями, приватним сектором та зацікавленими особами.

16 квітня під головуванням міністра економіки Словенії А. Віз'яка розглядалися питання розвитку малого та середнього бізнесу, а також сталої промислової політики. Основними доповідачами були генеральний секретар ЄвроПалати – Асоціації європейських торгово-промислових палат А. Абруцціні, а також словенський підприємець, директор компанії «Pipistrel» І. Бошарол. Під час обговорення доповідей було зосереджено увагу на проблемі викликів, з якими стикаються підприємства в процесі свого розвитку. Результати дискусії стали суттєвим внеском до змістової частини новостворюваної ініціативи Європейської Хартії малого підприємництва, метою якої є прискорення розвитку малого та середнього бізнесу.

Міністри також обговорили проблеми здійснення сталої промислової політики. Зважаючи на наміри Комісії подати план дій у цій галузі, дискусія стосовно основних напрямів діяльності у зазначеній сфері виявилася дуже корисною. Обговорювалося також питання щодо покращення, посилення та застосування інноваційних можливостей малого та середнього бізнесу в ЄС.

Міністри дійшли згоди, що динамічна енергійність та гнучкість малого та середнього бізнесу є ключовими факторами економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності.

Проведення цієї зустрічі було зумовлено початком нового циклу імплементації Лісабонської стратегії та активним обговоренням всіма зацікавленими сторонами «Зеленої книги» щодо європейського дослідницького простору з огляду на високу конкурентну спроможність США та Японії, що переважають у цьому аспекті країни Європи та Китай. М. Долінар зазначив у цьому контексті важливість активізації усього дослідницького потенціалу європейських країн та, особливо, операційної синергії у їхній взаємодії. На думку словенського міністра, європейський дослідницький простір у разі його повної імплементації, створить дружнє дослідницьке середовище, яке є життєво важливим для досягнення цілей Лісабонської стратегії.

Словенське головування висловило намір сприяти впровадженню дійсно вільного потоку знань («п'ята свобода»), найбільш привабливого ринку праці для дослідників (як для науковців з Європейського Союзу, так і для представників інших країн), координованої стратегії міжнародного співробітництва в сфері науки та техніки. Велику увагу буде приділено також координуванню європейських та національних наукових та технологічних програм та забезпеченню гідної відповіді на виклики з боку інших світових гравців. У дусі партнерства міністри країн ЄС запропонували спеціальні методи управління з метою сприяння швидкому та ефективному розвитку європейського дослідницького простору. Важливість цієї акції знайшла підтвердження у започаткуванні «Люблянського процесу», гаслом якого став заклик словенського головування «Si.nergy for Europe» («Синергія для Європи»). Цим процесом розпочинається новий етап співпраці, що позначиться на подальшій роботі наступних головувань Ради Європейського Союзу.

У контексті оптимізації сталої промислової політики міністри країн ЄС приділили велику увагу не лише проблемам збільшення кількості інноваційних підприємств, їх фінансової підтримки, а й підвищенню екологічної безпечності європейської промисловості. Обговорення значною мірою сприяло формуванню перспективних Планів дій щодо сприяння сталій промисловій політиці та сталому споживанню. Ці Плани дій націлені на заохочення купівлі споживачами приязної до природного середовища продукції, а також на формування секторальних підходів чи угод щодо сприяння розвитку низьковуглецевої сталої промисловості.

Під час зустрічі міністри дійшли згоди щодо спільної відповідальності держав – членів ЄС та Європейської Комісії за створення єдиного європейського дослідницького простору. В ході дискусії з питань підвищення конкурентоспроможності учасники зустрічі зробили особливий наголос на таких його аспектах як забезпечення мобільності дослідників та створення для них можливостей кар'єрного зростання на основі «п'ятої свободи», забезпечення світового рівня результатів роботи університетів та дослідницьких центрів, запровадження координованої стратегії в галузі науки та технології.

Нарада міністрів юстиції та внутрішніх справ держав – членів ЄС з питань врегулювання окремих аспектів судочинства, боротьби з тероризмом та створення Спільних референтних рамок у сфері контрактного права

<http://www.eu2008.si>

18 квітня 2008 р. у м. Люксембург під головуванням представників Словенії Л. Штурма, міністра юстиції, та Д. Мате, міністра внутрішніх справ, відбулася нарада представників держав – членів ЄС з питань юстиції та внутрішніх справ. У ході зустрічі міністри юстиції обговорили такі питання:

- Рамкове рішення Ради щодо виконання рішень, які виносяться за відсутності підсудного;
- проект Рамкового рішення Ради про внесення змін до Рамкового рішення 2002/475/ЮВС щодо боротьби з тероризмом;
- проект Спільних референтних рамок у сфері контрактного права.

Міністри внутрішніх справ розглянули стан діяльності та звіт групи Друзів ШС II (Шенгенська інформаційна система II); питання та пропозиції щодо Директиви, яка містить зміни до Директиви 2003/109/ЄС. В обговоренні питання ШС II брали участь не лише представники держав – членів ЄС, а й представники інших країн, які входять до Шенгенської системи. Словенське головування повідомило про створення Групи Друзів ШС II як на міністерському рівні, так і на рівні вищих посадовців. На зустрічі було представлено законодавство, яке забезпечує правову базу переходу від нині діючої ШС для всіх до ШС II, що має ключове значення, в силу чого принципово важливим є досягнення домовленості щодо неї [ШС II] до кінця червня 2008 р.

У ході зустрічі було прийнято План дій ЄС щодо безпеки вибухових речовин, прекурсорів та детонаторів, а також було розглянуто питання стосовно надання Європейській Комісії права розпочати переговори із США щодо угоди про певні умови включення деяких держав – членів ЄС до програми безвізового режиму. За результатами дискусії було вирішено надати Європейській Комісії такі повноваження. Переговори щодо безвізового режиму проводитимуться одночасно на національному рівні – з питань, що належать до національної компетенції, і на європейському рівні – з питань, що належать до компетенції Співтовариства.

На зустрічі міністри внутрішніх справ дійшли згоди щодо рішення Ради про заснування Європолу. Д. Мате зазначив, що це рішення є свідченням важливого кроку вперед у підвищенні рівня безпеки людей як на території ЄС, так і поза нею. Ухвалене рішення замінить Конвенцію Європолу, і, таким чином, Європол стане однією із структур ЄС, що фінансуватиметься з бюджету Співтовариства, а не держав – членів ЄС.

Д. Мате наголосив на необхідності організаційного удосконалення європейської поліції для надання допомоги державам – членам ЄС у боротьбі з тероризмом, організованою та міжнародною злочинністю шляхом забезпечення доступу до відповідної інформації та даних.

Міністри також погодили зміст Плану дій ЄС щодо посилення безпеки вибухових речовин, прекурсорів та детонаторів. У Плані уточнюються заходи, які мають бути вжиті у цій сфері в державах – членах ЄС для запобігання ризикам, виявлення небезпек,

забезпечення високого рівня боєготовності та оперативного реагування.

Під час обговорення пропозицій щодо Директиви, яка вносить зміни до Директиви 2003/109/ЄС, були виявлені значні відмінності у позиціях держав-членів щодо пропозицій директиви.

Міністри юстиції держав – членів ЄС дійшли консенсусу стосовно тексту пропозицій щодо внесення змін до Рамкового рішення Ради від 2002 року про боротьбу з тероризмом. Метою внесення пропозиції є модернізація плану рішення щодо боротьби з тероризмом. Зазначеною пропозицією до переліку кримінальних злочинів, що міститься в європейському праві, будуть включені нові категорії, а саме: публічне підбурення до здійснення терористичних актів; рекрутування осіб для вчинення терористичних актів та навчання їх здійсненню. Це сприятиме підвищенню ефективності боротьби проти глобального тероризму у рамках простору свободи, безпеки та правосуддя.

Л. Штурм представив проект доповіді словенського головування щодо ключових аспектів Спільних референтних рамок (СРР). Міністри схвалили звіт і затвердили його як узгоджену позицію Ради щодо основних аспектів майбутньої СРР. Проект Спільних референтних рамок належить до основних пріоритетів, визначених у Гаазькій програмі 2004 р. Метою СРР є уніфікація в сфері європейського договірного права та підвищення рівня законотворчості.

Міністри також досягли прогресу у питанні Рішення щодо зміцнення Євроюсту. Було досягнуто консенсусу стосовно пакету статей, що визначають структуру Євроюсту, компетенцію його національних членів, правила процедури Колегії та статус співробітників. Робота над цими пропозиціями триватиме на сесії Ради у червні.

Міністри також обговорили ініціативу стосовно прийняття Рамкового рішення Ради щодо виконання рішення суду, ухваленого за відсутності підсудного. Метою цієї ініціативи є підвищення рівня прав у сфері судового співробітництва в кримінальних справах у випадках, коли рішення виносяться за відсутності обвинуваченого. Водночас Рамкове рішення сприятиме застосуванню принципу взаємного визнання судових рішень. Рамкове рішення наголошує на праві на чесний суд та праві бути

присутнім у суді згідно зі ст. 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Зазначена ініціатива у разі її прийняття дозволить Європолу та Євроюсту підвищити ефективність розслідувань.

Обговорення згаданої пропозиції пройшло в дусі конструктивності, і більшість присутніх на зустрічі міністрів підтримали її. Водночас зазначалося, що представники окремих держав-членів заявили про необхідність вивчити можливий вплив цієї пропозиції як на практичну роботу органів правопорядку, так і на національне законодавство. Ці питання мають бути доопрацьовані до наступного червневого засідання Ради.

Вироблення спільної платформи вирішення проблеми підвищення цін на харчові продукти на світовому ринку

Reference: IP/08/763, Reference: Speech/08/255

20 травня Європейська Комісія ухвалила Повідомлення, в якому викладені потенційні політичні заходи щодо пом'якшення наслідків глобального підвищення цін на харчові продукти. Документ обговорюватиметься на засіданні Європейської Ради 19–20 червня ц.р. У Повідомленні проаналізовано структурні та циклічні фактори та пропонується відповідна тривекторна політика реагування на проблеми, що виникли. Зокрема, передбачено короткотермінові заходи в контексті перевірки стану здійснення Спільної сільськогосподарської політики²⁰, а також моніторинг роздрібного ринку; ініціативи щодо збільшення обсягів сільськогосподарських поставок та забезпечення продовольчої безпеки, включаючи сталу підтримку наступних поколінь біопалив; ініціатива приєднання до глобальних зусиль з подолання негативних наслідків підвищення цін на харчові продукти для представників малозабезпечених верств населення.

Голова Європейської Комісії Ж. Баррозу зазначив, що ЄС оперативно відреагував на різке підвищення продовольчих цін та підкреслив, що ця проблема має багато причин та наслідків. Ж. Баррозу закликав держави – члени ЄС дати спільну відповідь на цей глобальний виклик, скоординувати свої зусилля на міжнародному рівні з партнерами з ООН та «великої вісімки».

---

²⁰ Див: IP/08/762.

У Повідомленні проаналізовано причини нещодавнього зростання цін в ЄС та в світі. Підвищення цін відбулося після тридцятирічної тенденції зниження цін на сільськогосподарські продукти. Серед факторів, що вплинули на підвищення цін, знаходиться постійне зростання попиту на основні продукти, так і на харчові продукти з підвищеною доданою вартістю, особливо в країнах, що переживають період швидкого економічного росту, а також загальне зростання кількості населення в світі. Негативний вплив мало також зростання енергетичних витрат, що, зокрема, спричинило підвищення вартості таких ресурсів, як азотні добрива, на 350 % (з 1999 р.), а також транспортних послуг. Водночас уповільнилося зростання врожайності, натомість з'явилися нові ринки збуту сільськогосподарської продукції. Додатковими тимчасовими негативними факторами стали також погані врожаї в деяких регіонах світу, низький рівень запасів харчових продуктів, знецінення долара США, а також обмеження експорту деякими традиційними виробниками сільськогосподарської продукції. Своєю чергою нестабільність базових цін було посилено спекуляцією.

У Повідомленні також зазначається, що, попри ряд негативних факторів, нинішня ситуація на ринку продовольства характеризується й певними позитивними моментами. Зокрема, у країнах Європейського Союзу склалася сприятлива кон'юнктура для виробників зернових, а у світі в цілому у середньочасовій перспективі зростання цін створює потенційну можливість для накопичення доходів фермерами у країнах, що розвиваються, та сприятиме збільшенню їхнього внеску в економічний розвиток.

Також у Повідомленні зауважується, що пік зростання цін пройдено і розпочався процес їх зниження, що має стабілізувати продовольчий ринок. Однак, як вважають експерти ЄС, не варто очікувати повернення цін на попередній низький рівень.

Для подолання кризової ситуації Європейська Комісія планує здійснити заходи за такими трьома напрямками:

- у короткотерміновій перспективі: перевірка ходу здійснення Спільної сільськогосподарської політики та моніторинг роздрібного ринку в рамках Єдиного ринкового огляду згідно з принципами конкуренції та внутрішнього ринку;

- у довготерміновій перспективі: втілення в життя ініціатив щодо стабілізації поставок сільськогосподарських продуктів та гарантування продовольчої безпеки, включаючи підтримку сталих критеріїв для біопалив і розвиток наступних поколінь біопалив в Європі та на міжнародному рівні; активізація досліджень у сфері сільського господарства та поширення знань насамперед у країнах, що розвиваються;
- реалізація ініціатив загальносвітового рівня, спрямованих на подолання негативних наслідків зростання цін на продовольство для бідних верств населення, а саме скоординованої міжнародної політики у питанні продовольчої кризи, насамперед політики ООН та «великої вісімки»; продовження політики вільної торгівлі з наданням переваг у доступі до ринків ЄС найбільш біднішим країнам світу; надання швидкої допомоги у разі виникнення невідкладних короткочасних гуманітарних потреб; здійснення фокусних програм у сфері реалізації довготермінових проектів з відродження сільського господарства країн, що розвиваються.

20 травня Комісар ЄС з аграрних питань та сільського розвитку Маріан Фішер Бьоль виступила з пропозиціями щодо перевірки стану реформ у сфері сільськогосподарської політики. Комісар наголосила на необхідності приділити щонайбільшу увагу питанню підвищення цін та відзначила, що вже були зроблені деякі кроки для подолання цієї проблеми, серед яких вона виокремила такі:

- підтримання певного рівня фінансового захисту фермерів шляхом окремих виплат [чим їх було б звільнено від необхідності відповідати на сигнали ринку];
- прив'язка цих виплат до категорії таких «суспільних благ», як високі стандарти захисту довкілля;
- адаптація ринкових інструментів (таких, як державна інтервенція) до функціонування в режимі безпечної системи, що не блокує нормальні ринкові сигнали;
- надання допомоги у реструктуризації ферм через політику сільського розвитку водночас із захистом довкілля та підтримкою аграрних регіонів, що динамічно розвиваються.

М. Фішер Бьоль зазначила, що у нинішній ситуації не варто робити різких поворотів ліворуч чи праворуч, настав час для руху в зворотному напрямі. При цьому вона підкреслила, що, з одного боку, не на часі запроваджувати мікро-менеджмент європейського фермерського виробництва, відпускаючи чи натискаючи на політичні важелі, аби досягти цілей, визначених у Брюсселі, оскільки навіть найкращий аналітик не в змозі визначити наперед світові потреби у харчових продуктах або ефективно розподілити ресурси відповідно до цих потреб. З іншого боку, не можна просто відмовитися від Спільної сільськогосподарської політики. Хоча ринок і відіграє надзвичайно важливу роль, проте він не піклуватиметься про довкілля та не задовольнятиме громадських потреб. Однак якщо залишити фермерство без будь-яких видів захисту від випадкових криз, то забезпечення населення харчовими продуктами підпадатиме під ризик.

На думку М. Фішер Бьоль, насамперед, потрібно:

- усунути будь які перешкоди, що заважають фермерам відповідати на сигнали ринку;
- зробити ефективнішими, дієвішими, простішими та більш відповідними вимогам конкурентоспроможності системи надання допомоги фермерам;
- надати допомогу фермерам та іншим промисловцям країн у протидії сучасним викликам, зокрема таким, як зміна клімату.

У своїй промові М. Фішер Бьоль приділила увагу ринковим інструментам. Вона зазначила, що зараз є надзвичайно важливим, щоб фермери мали повну свободу у задоволенні зростаючого ринкового попиту на сільськогосподарські продукти. Система квот на молочну продукцію все ще «зв'язує руки» виробникам молочних продуктів. Було погоджено, що це питання буде врегульовано до 2015 р. Але зміни у квотуванні необхідні вже зараз, щоб виробники почали активно діяти на ринках країн, що розвиваються. Вона запропонувала після підвищення квоти виробництва на 2 % у 2008 році збільшувати щорічно квоти на 1 % протягом 2009–2013 рр.

М. Фішер Бьоль також зазначила, що з урахуванням пріоритету ринкових інструментів повинні також функціонувати такі системи, як державна інтервенція та підтримка приватних сховищ як надійної системи безпеки на випадок реальної кризи. У цьому сенсі, на її думку, зернові інтервенції могли б бути більш ефективними,

якщо йшлося б про пшеницю для вироблення хліба та при цьому постійно використовувалася б тендерна система здійснення операцій. Що стосується решти зернових, то державна інтервенція могла б застосовуватися лише в особливих випадках. Інтервенції у молочне виробництво також повинні базуватися на системі тендерів.

У своїй промові М. Фішер Бьоль висловила з приводу Єдиної схеми платежів. На її думку, необхідним є впровадження загальної системи роздільних платежів, яка, однак, повинна мати деякі винятки для тих районів, у яких поєднані платежі є у цьому випадку кращим засобом уникнення серйозних економічних, соціальних чи екологічних проблем. М. Фішер Бьоль вважає, що роздільні платежі є надійною гарантією безпеки фермерів у важкі часи.

На прохання Європейського Парламенту Комісар також запропонувала зробити більш гнучкими положення статті, що нині має назву «Стаття 69». У новому варіанті вона отримає новий номер і називатиметься «Стаття 68» та дозволить державам-членам користуватися нею для підтримки заходів у рамках кризового менеджменту – схем страхування зернових від природних катастроф, спільних страхових фондів на випадок криз, пов'язаних із захворюваннями тварин та рослин. Державам-членам було також запропоновано вирівняти рівні їхніх компенсаційних платежів.

На завершення своєї промови М. Фішер Бьоль висловила з приводу «нових викликів». «Ніхто не піддає сумніву необхідність вирішення таких проблем, як зміна клімату, забезпечення раціонального управління споживанням води, розвиток енергетики, заснованої на відновлювальних джерелах енергії, та збереження біологічного різноманіття. ЄС впливає на їх розв'язання саме через політику розвитку села як складову Спільної сільськогосподарської політики. Проблема полягає в тому, що фонди на політику розвитку села вже визначені на період до 2013 р., отже для нових заходів доведеться вишукати нові джерела фінансування». У цьому контексті М. Фішер Бьоль висловила подяку Парламенту ЄС за запропоновану програму «прогресивного регулювання», на якій ґрунтуватиметься пропозиція до Спільної сільськогосподарської політики. Запропонована система сприятиме забезпеченню фінансування, необхідного для вирішення проблем щодо чотирьох вищезазначених сфер.

Визначення Європейським Парламентом підходів до питання правового врегулювання проблеми зміни клімату

<http://www.eu2008.si>

20–21 травня у м. Страсбург відбулося пленарне засідання Європейського Парламенту, на якому одним з головних питань порядку денного була зміна клімату та її наслідки.

Міністр територіального планування та навколишнього середовища Словенії Я. Подобнік у ході дебатів з проблеми зміни клімату, що відбулися в Європейському Парламенті, зазначив значний прогрес у сфері науки, що вивчає питання кліматичних змін та їх наслідків, досягнутий завдяки накопиченню в результаті спостережень великого обсягу фактологічного матеріалу, що характеризує зміни клімату, а також копіткій наполегливій роботі вчених та кращому поширенню знань.

Я. Подобнік підкреслив, що ще минулого року ЄС узяв на себе конкретні зобов'язання щодо вироблення політики протидії зміні клімату, і тепер настав час діяти. Міністр також наголосив, що Європейський Союз сповнений рішучості підтримувати своє лідерство в ООН та забезпечити досягнення міжнародної угоди щодо реагування на зміни клімату на період після 2012 р. Угода має бути підписана в Копенгагені у 2009 р., її головною метою стане утримання показника підвищення середньої світової температури нижче двох градусів Цельсія.

Міністр зазначив, що сьогодні є очевидною причетність людства до масштабних змін клімату, що негативно впливають на природу та суспільство, та підкреслив, що у разі нездатності світової спільноти оперативно відреагувати на проблеми, що виникли, та радикально зменшити викиди парникових газів, наслідки потепління будуть для людства катастрофічними.

Міністр наголосив, що знання, які ми маємо сьогодні, є достатніми для того, щоб негайно використати їх для формування та впровадження політики, яка допоможе зменшити викиди парникових газів та, відповідно, парниковий ефект. Я. Подобнік нагадав, що ще у 2007 р. голови держав та урядів країн ЄС звернулися до світової спільноти з рішучим посланням, в якому містяться взяті Європейським Союзом зобов'язання із скорочення викидів парникових газів після 2012 р.:

- ще до укладення угоди на період після 2012 р. ЄС в односторонньому порядку до 2020 р. зменшить викиди парникових газів принаймні на 20 % порівняно з рівнем 1990 р.;
- у разі, якщо інші розвинені країни світу візьмуть на себе такі самі зобов'язання, а також якщо внесок у цю справу економічно більш просунутих країн з числа тих, що розвиваються, буде відповідним їхнім можливостям, то ЄС додатково готовий взяти на себе зобов'язання скоротити викиди парникових газів на 30 % порівняно з 1990 р.

ЄС постійно наголошує, що для уникнення негативних наслідків небезпечних кліматичних змін середній глобальний показник температури не повинен перевищувати температурний рівень доіндустріального періоду більше, ніж на 2 градуси. Міністр зазначив, що у наступні 10–15 років після досягнення максимального рівня викидів парникових газів їх слід скоротити до обсягу, в половину нижчого за показники 1990 р., до середини XXI ст.

ЄС твердо вирішив виконати ці зобов'язання шляхом здійснення всеосяжної енергетичної та кліматичної політики, зосереджуючись на енергетичній ефективності, відновлювальних енергетичних ресурсах, біопаливі, уловлюванні та зберіганні вуглекислого газу та загальному переході до низьковуглецевої економіки.

Міністр наголосив на тому, що Балійська кліматична конференція стала великим проривом у міжнародному переговорному процесі, який включає як розвинені країни, так і ті, що розвиваються. Важливим досягненням світової спільноти стало прийняття Балійського плану дій. ЄС непохитний у намірах утримувати на міжнародній арені своє лідерство щодо сфери кліматичних змін та енергетики, а також у проведенні переговорів стосовно введення в дію Рамкової конвенції ООН зі змін клімату та Кіотського протоколу, зокрема на наступній зустрічі на конференції сторін-учасниць, яка відбудеться у грудні цього року в Познані. Метою Познанської зустрічі є сприяння укладенню в Копенгагені у 2009 р. всеохоплюючої угоди з кліматичних змін на період після 2012 р.

У своїй промові міністр підкреслив, що ЄС зробить вагомий внесок у досягнення цієї мети, виконавши завдання, визначені Європейською Комісією у 2007 р.

Проект Європейської Комісії щодо запровадження електронної системи здійснення державних закупівель в масштабах всього Європейського Союзу

References: IP/08/785

Завдяки проекту із запровадження електронної системи здійснення державних закупівель (PEPPOL)²¹ Європейська комісія ще на крок наблизилася до спрощення процедури участі у тендерах на державні закупівлі по всій території ЄС для компаній, особливо представників малого та середнього бізнесу. Цей проект є важливим кроком у напрямі створення Єдиного європейського ринку. Комісія братиме участь у фінансуванні пілотного проекту восьми країн ЄС, що допоможе створити умови для поєднання вже існуючих національних систем державних поставок. Спрощення системи транскордонних поставок зумовить економію на затратах на адміністративні потреби та економічні операції та буде вигідним для платників податків, які платять за державні закупівлі.

Державні замовлення становлять більш ніж 16 % валового внутрішнього продукту ЄС, але багато європейських компаній, особливо представники малого та середнього бізнесу, втрачають шанс брати участь у цьому важливому бізнесі через складні бюрократичні процедури, необхідні, щоб виграти державні тендери, зокрема щодо транскордонних закупівель.

Ряд країн ЄС вже усвідомили важливість ефекту від запровадження системи електронних поставок, заощаджуючи на адміністративних витратах на проведення економічних операції завдяки скасуванню необхідності подання товарних накладних та замовлень факсом чи електронною поштою, скороченню кількості інформації, що обробляється вручну, та часу, який представники підприємств витрачають на черги, заповнення форм та сортування паперів. Хоча електронні поставки й торують шлях до більш відкритої і прозорої процедури державних закупівель на

---

²¹ PEPPOL – Pan European Public-Procurement on-line – Пан'європейські онлайніві державні закупівлі.

національному рівні, проблема транскордонних закупівель залишається невирішеною.

Європейська Комісія разом з Австрією, Данією, Фінляндією, Німеччиною, Угорщиною, Італією та Норвегією працює над питанням щодо забезпечення можливості для національних компаній брати участь у тендерах на державні закупівлі, що проводяться в інших країнах. Проект буде реалізовано на базі існуючих національних електронних систем державних закупівель з використанням інформаційних та комунікаційних технологій, що забезпечить національним системам взаємозв'язок.

Завдяки запровадженню цієї електронної системи буде збережено гроші платників податків та здешевлено процедуру отримання позики, а вирівнювання завдяки їй умов гри на ринку для представників малого та середнього бізнесу, які є «кістяком» європейської економіки, сприятиме підвищенню їх конкурентоспроможності шляхом впровадження інструментів доступу суб'єктів підприємницької діяльності до тендерів на території всього європейського ринку.

Невдовзі Європейська Комісія розпочне інший широко-масштабний експериментальний проект з електронної ідентифікації, що дозволить громадянам ЄС використовувати електронний підпис та мати доступ до громадських послуг будь-де в Європі.

Зустріч делегацій Тройки ЄС та України з питань підготовки нової посиленої угоди між Європейським Союзом та Україною

<http://www.eu2008.si>

22 травня 2008 р. у м. Брдо під головуванням міністра закордонних справ Словенії, голови Ради ЄС із загальних питань та зовнішніх зносин Д. Рупеля відбулася зустріч делегацій Тройки ЄС та України. З боку Європейського Союзу участь у зустрічі взяли Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин та європейської політики сусідства Б. Фереро-Вальднер, Голова політичного відділу Генерального Секретаріату Ради ЄС Х. Шмід, а також представник Франції Ж. Форє. Українську делегацію очолював міністр закордонних справ В. Огризко.

Особливу увагу на зустрічі було приділено ходу переговорів між Україною та ЄС стосовно нової посиленої угоди, що замінить

Угоду про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС від 1998 р. Також обговорювалися питання співробітництва Брюсселя з Києвом у сфері спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС та регіональної політики і міжнародних відносин, з особливим акцентом на співробітництві в мирному розв'язанні заморожених конфліктів.

Основними темами дискусії були регіональні та міжнародні проблеми, внутрішня ситуація в Україні. Серед обговорюваних питань міжнародних відносин були також співробітництво з Росією, оцінки перебігу виборів у Грузії та ситуації у Придністров'ї. Було розглянуто питання Західних Балкан та перспективи для країн цього регіону в об'єднаній Європі.

Міністр Д. Рупель привітав Україну з приєднанням до СОТ, зазначивши, що це створює нові можливості для покращання її діяльності на міжнародному рівні. Водночас він підкреслив, що міра, якою Україна зможе використати ці можливості, залежатиме від самої країни. Д. Рупель наголосив на тому, що для стабільного зростання конче потрібні нові політичні закони та практичні реформи, насамперед, судової системи. Українську делегацію було поінформовано про хід процесу ратифікації Лісабонського Договору та основні питання порядку денного наступної зустрічі Європейської Ради, яка відбудеться 19–20 червня в Брюсселі. Д. Рупель також висловив задоволення прогресом, досягнутим сторонами у наближенні до укладення нової посиленої угоди між ЄС та Україною, та високо оцінив проєвропейську орієнтацію України.

Міністерська зустріч Україна – Тройка ЄС з питань юстиції, свободи та безпеки

<http://www.eu2008.si>

28–29 травня 2008 р. у Києві відбулася міністерська зустріч з питань юстиції, свободи та безпеки між представниками України та Європейської Тройки, в якій взяли участь міністр юстиції Словенії Л. Штурм, міністр внутрішніх справ Словенії Д. Мате, голова делегації Європейської Комісії в Україні Ієн Боуг, а також представники Франції. Делегацію України очолював міністр юстиції М. Оніщук.

Зустріч було присвячено розгляду питання щодо внесення змін до плану дій Україна – ЄС у сфері юстиції та внутрішніх справ. Представниками ЄС було зазначено необхідність удосконалення юстиції та підкреслено, що реформування системи юстиції є основою реформування всього суспільства, тому їй має приділятися належна увага в кожній країні. Ефективна система правосуддя є передумовою як запобігання злочинності і корупції, так і розвитку економіки та ефективного захисту прав людини. Особливу увагу було приділено проблемі організації юстиції та сучасних тенденцій у системі кримінальної юстиції.

Представники ЄС також поінформували українську сторону про своє бачення ходу конституційної реформи в Україні. При цьому Л. Штурм підкреслив важливість наявності системи стримувань та противаг як важливого компоненту демократії.

У ході зустрічі було також розглянуто питання імплементації угод між Україною та ЄС щодо спрощення візової системи та реадмісії, обговорено нову посилену угоду у сфері юстиції та внутрішніх справ, а також питання, що мають спільний інтерес для обох сторін, такі як міграція та надання політичного притулку; прикордонне співробітництво; боротьба з корупцією, організованою злочинністю та тероризмом, расизмом і ксенофобією, відмиванням коштів, торгівлею людьми та наркотиками; співробітництво з Європолем і Євроюстом.

Засідання розпочалося з обговорення імплементації угод між ЄС і Україною про спрощення візового режиму та реадмісії та переговорів щодо нової посиленої угоди між ЄС та Україною у сфері юстиції і внутрішніх справ, що відповідатиме положенням нової посиленої угоди між сторонами.

Під час розгляду питань міграції та надання політичного притулку наголошувалося на важливості тісного співробітництва в цій сфері між Україною та ЄС як безпосередніх сусідів, із спільними кордонами. Загальною метою є поліпшення управління міграцією, у тому числі надання політичного притулку та боротьбою з нелегальною міграцією та, водночас, сприяння розвитку контактів між громадянами та кращому регулюванню кордонів.

Щодо сфери прикордонного співробітництва представники ЄС приділили головну увагу питанню управління зовнішніми

кордонами. Вони позитивно оцінили процес реформування та модернізації Державної прикордонної служби України і висловили підтримку зусиллям України щодо покращення системи регулювання кордонів та висловили намір продовжити тісну співпрацю в цій сфері з Україною як однією з пріоритетних країн в рамках Європейської політики сусідства. Міністри також зазначили результативність роботи Місії ЄС зі сприяння регулюванню кордонів (EUBAM)²² на україно-молдовському кордоні. Було також досягнуто прогресу в співробітництві між Європейським агентством з управління операційним співробітництвом на зовнішніх кордонах держав – членів Європейського Союзу (FRONTEX)²³ та Державною прикордонною службою України в рамках робочої угоди, підписаної у липні 2007 р. Угода регламентує обмін інформацією, знаннями та досвідом, а також фахове навчання українських прикордонників за європейськими стандартами боротьби з нелегальною міграцією та організованою злочинністю.

Наступною темою, яка розглядалася під час зустрічі, була боротьба з корупцією, що є одним з пріоритетів ЄС, оскільки корупція становить глобальну загрозу, дестабілізує культурне, економічне та політичне середовище.

У сфері боротьби з тероризмом та організованою злочинністю ЄС привітав зусилля України з імплементації ООНівської Конвенції проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів до неї, зокрема, прийняття законодавства, яке спростить приєднання України до протоколів щодо боротьби з нелегальною торгівлею зброєю.

У ході розгляду питання боротьби проти торгівлі людьми сторони дійшли згоди, що вона має бути узгодженою, уніфікованою та координованою.

ЄС також закликає Україну до розвитку відповідно до європейських стандартів власної поліції для запобігання нелегальному перевезенню наркотиків та посилення співпраці з державами – членами ЄС, особливо з Європейським

---

²² EUBAM – European Union Border Assistance Mission – Місія ЄС зі сприяння регулюванню кордонів.

²³ FRONTEX – European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union) – Європейське агентство з управління операційним співробітництвом на зовнішніх кордонах держав – членів Європейського Союзу.

моніторинговим центром з питань наркотиків та наркозалежності та Європол. Водочас було наголошено на необхідності врахування соціальних аспектів проблеми наркоманії в Україні та посилення співпраці в країнами регіону.

Під час зустрічі також обговорювалася тема боротьби з тероризмом та організованою злочинністю. Представники ЄС привітали Україну з помітним прогресом, якого було досягнуто в цій сфері. ЄС підтримує діяльність України через проект TACIS у сфері боротьби з тероризмом та відмиванням коштів.

Міністри підкреслили важливість ролі, яку відіграють Європол та Євроюст у посиленні співпраці між органами правопорядку держав – членів ЄС та його зовнішніх партнерів. Було також зазначено, що ЄС підтримує поглиблення співпраці з важливими партнерами з числа третіх країн, до яких належить і Україна.

На зустрічі було також висловлено занепокоєння нещодавніми проявами расизму та антисемітизму, що мали місце в Україні. Обидві сторони засудили расизм, ксенофобію та антисемітизм як пряме порушення прав людини. Україна поінформувала представників ЄС про спеціальні заходи, які вже запроваджуються державними органами у цій сфері.

Представники України повідомили про позитивні зрушення, що відбулися з часу попередньої зустрічі у червні 2007 р., зокрема про запровадження центрів утримання нелегальних мігрантів та оновлення центрів тимчасового проживання для шукачів притулку. Своєю чергою представники ЄС наголосили на необхідності подальшого поліпшення ситуації у справі дотримання стандартів прав людини щодо згаданих категорій осіб, у тому числі створення прийнятних умов життя, фінансування правової, медичної та психологічної допомоги. ЄС також висловив готовність у подальшому допомагати в запровадженні потрібних заходів та створенні умов для мігрантів та шукачів притулку в рамках коштів, що виділяються на програми допомоги. ЄС закликав Україну виділити значні державні кошти для забезпечення належного функціонування та утримання згаданих центрів та заснувати в Україні такий цивільний центральний орган влади, як Державна міграційна служба, яка б займалася питаннями міграції та надання політичного притулку.

Тройка ЄС зазначила необхідність вжиття заходів для подолання корупції та реформування судової системи. Було наголошено на нагальній необхідності конституційних реформ для розвитку збалансованої та дієвої системи державного управління, що забезпечить впровадження системи стримувань та противаг між органами державної влади.

Підсумовуючи результати зустрічі, сторони дійшли висновків, що для них буде важливим:

- забезпечення повної імплементації угод про спрощення візового режиму та реадмісію;
- продовження здійснення робочих заходів та операційного співробітництва між FRONTEX та Державною прикордонною службою України;
- сприяння укладенню місцевих угод щодо прикордонного руху між Україною та сусідніми державами – членами ЄС відповідно до норм законодавства Євросоюзу;
- співробітництво у встановленні адекватних процедур та надання житла для нелегальних мігрантів і шукачів притулку;
- продовження дій, спрямованих на боротьбу проти расизму, ксенофобії та антисемітизму в усіх формах, включно із формуванням атмосфери поваги до осіб, які належать до меншин та ретельним розслідуванням усіх інцидентів та покаранням винних у скоєнні правопорушень на цьому ґрунті;
- посилення співробітництва в сфері боротьби проти організованою злочинністю;
- ратифікація Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми;
- подальше співробітництво у боротьбі проти торгівлі наркотиками та розвитку збалансованої національної стратегії у цій сфері, яка б передбачала зменшення пропозиції та попиту на наркотики, з урахуванням результатів обговорення цього питання, що відбудеться на наступній зустрічі між Україною та Тройкою ЄС, присвяченій проблемі наркотиків;
- впровадження відповідних міжнародних стандартів у двостороннє та міжнародне співробітництво в сфері

- боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму;
- забезпечення впровадження в дію відповідних міжнародних стандартів у сфері боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму, особливо стандартів ФАТФ;
  - продовження діалогу щодо боротьби з тероризмом;
  - прийняття в подальшому необхідного законодавства та здійснення адміністративних заходів для забезпечення ефективної антикорупційної політики відповідно до Конвенції ООН проти корупції та Конвенції Ради Європи про корупцію в контексті кримінального права та Додаткового протоколу до неї;
  - забезпечення прийняття Україною законодавства про захист особистих даних відповідно до європейських та міжнародних стандартів та встановлення адміністративної структури, необхідної для його впровадження;
  - завершення стратегічної угоди про співпрацю між Україною та Європолом;
  - продовження переговорів між Україною та Євроюстом щодо укладення угоди про співпрацю;
  - вивчення різних можливостей щодо подальшого розвитку співпраці між Україною та ЄС з громадянських питань, у тому числі зміцнення її в рамках Гаазької конференції; вивчення можливості укладення двосторонньої угоди.

Задля досягнення зазначених цілей сторони зобов'язалися використати доступні їм фінансові інструменти, включно з інтенсивнішим використанням заходів у рамках програми ТАІЕХ та твінінгових угод.

Конференція високого рівня з проблеми психічного здоров'я та добробуту – важливий крок до укладення Європейського пакту про психічне здоров'я

<http://www.eu2008.si>

13 червня 2008 р. у м. Брюссель відбулася організована Європейською Комісією у співпраці зі Словенським головуванням конференція «Разом до психічного здоров'я та добробуту».

Під час конференції експерти обґрунтували прогноз, згідно з яким до 2020 р. психічна депресія стане найчастішою причиною

захворювань у розвиненому світі, а також зазначили, що тенденція до зростання психічних розладів превалює над динамікою інших видів захворювань.

Міністр охорони здоров'я Словенії З. Мазей Куковіч наголосила, що метою ЄС є вдосконалення заходів із забезпечення психічного здоров'я та підвищення обізнаності громадськості у цій царині, підтримка здорового способу життя, та створення навколишнього середовища, яке сприятиме розвитку особистості.

Представниця Словенії також зазначила успіхи держав – членів ЄС щодо розвитку моделей, що є прикладом кращої практики у цій сфері. Вона підкреслила, що неможливо і небажано розвивати єдину модель захисту психічного здоров'я на рівні ЄС, яка б підходила для всіх. Але тим не менше необхідно виокремити загальні потреби і цінності та визначити спільні цілі.

Наприкінці конференції учасники ухвалили Європейську угоду з психічного здоров'я та добробуту як додатковий стимул до обговорення Зеленої книги²⁴ щодо покращення психічного здоров'я населення, яку було опубліковано у 2005 р. Європейською Комісією. Угода встановлює п'ять пріоритетних тем: запобігання суїциду та депресії, психічне здоров'я молоді та освіта, психічне здоров'я на робочому місці, психічне здоров'я у похилому віці, боротьба із упередженнями та соціальною ізоляцією.

Саміт ЄС – США

<http://www.eu2008.si>

10 червня 2008 р. у м. Брдо відбувся саміт ЄС – США, який став головною подією року у відносинах між ЄС та США.

Основними темами обговорення на саміті були:

- регіональні та політичні питання;
- проблема глобальної безпеки;
- сучасні глобальні виклики;
- двостороннє трансатлантичне співробітництво.

Міністр закордонних справ Словенії Д. Рупель зазначив, що попри двосторонню природу відносин між ЄС та США, результати їх спільної роботи мають глобальні наслідки. Також він закликав

---

²⁴ Green Paper – “Improving the mental health of the population: Towards a strategy on mental health for the European Union”, Brussels, 14.10.2005, COM (2005) 484.

ЄС та США до тіснішої співпраці як між собою, так і з міжнародними організаціями для розв'язання невирішених проблем, зокрема регіонального характеру (Афганістан, Близький Схід, Західні Балкани).

ЄС та США засвідчили прогрес у трансатлантичних відносинах та взяли на себе зобов'язання і в подальшому посилювати стратегічне співробітництво. Саміт став нагодою для обміну поглядами щодо найбільш важливих регіональних питань та питань безпеки; обидві сторони також приділили особливу увагу таким глобальним викликам, як зміна клімату та загрози енергетичній безпеці.

Було наголошено на важливості стратегічного трансатлантичного співробітництва та взято зобов'язання координувати співробітництво з регіональних та глобальних питань. Також було підтримано ініціативу щодо зміцнення економічних зв'язків.

Під час пленарного засідання учасники обмінялися думками щодо регіональних питань та глобальних викликів, таких, як зміна клімату, енергетика, відносини із СОТ, розвиток, глобальне здоров'я та безпека, вільна торгівля та вільне пересування громадян. На саміті також було представлено Звіт про стан справ Трансатлантичної економічної ради, заснованої у 2007 р. на саміті ЄС – США у Вашингтоні.

На саміті також було одностайно ухвалено Спільну декларацію, яка складається з чотирьох частин: вступ, регіональні проблеми та питання безпеки, трансатлантичне співробітництво та глобальні питання. У вступі йдеться про цінності стратегічного партнерства та спільні цінності, а також визначено головні виклики, у протидії яким ЄС та США успішно співпрацюють (сприяння миру в світі, демократія, права людини, боротьба з тероризмом, захист основоположних прав, сприяння відкритій та конкурентній трансатлантичній торгівлі, вільне пересування громадян, капіталу, послуг та товарів, боротьба зі зміною клімату та сприяння енергетичній безпеці та енергетичній ефективності). У частині, присвяченій регіональним питанням та безпеці, сторони беруть на себе спільні зобов'язання щодо співробітництва у боротьбі з міжнародним тероризмом та захисті миру та прав людини. Обидві сторони зобов'язалися також забезпечити безпеку та стабільність у Косові.

У рамках трансатлантичного співробітництва обидві сторони будуть продовжувати докладати зусиль щодо включення держав – членів ЄС у Програму безвізового в'їзду до США громадян держав – членів ЄС.

Учасники також взяли на себе зобов'язання підписати Авіаційну Угоду з метою лібералізації трансатлантичних авіаційних перевезень. Також було вирішено посилити наукове та технологічне співробітництво. Обидві сторони висловилися за укладення згідно з Рамковою Конвенцією ООН щодо зміни клімату відповідної угоди до кінця 2009 р., що сприятиме повній, ефективній та сталій імплементації Конвенції, у тому числі у період після 2012 р.

Підсумовуючи результати саміту, діючий Голова Європейської Ради та Прем'єр-міністр Словенії Я. Янша зазначив, що спільними цілями ЄС та США є сприяння безпечному майбутньому, збереження робочих місць, боротьба з протекціонізмом. Він наголосив, що США та ЄС мають поділяти відповідальність у боротьбі з глобальними проблемами.

Конференція з е-співробітництва

<http://www.eu2008.si>

15–18 червня у м. Блед відбулася конференція під назвою «Е-співробітництво: подолання кордонів через багатоканальну взаємодію». На конференції було розглянуто ряд важливих питань, а саме:

- створення сприятливого для роботи та проживання лабораторного середовища (living lab) для досліджень, розвиток і впровадження інноваційних е-рішень та е-послуг;
- сприяння розвитку довготривалого е-співробітництва з найбільш розвиненими країнами шляхом сприяння проектам типу living lab;
- співробітництво у розвитку центральноєвропейського транскордонного е-регіону та приєднання до інших е-регіонів (скандинавських, західнобалканських та південно-східних європейських країн);

- концентрування національного дослідницького потенціалу та потенціалу розвитку на розробці загальних проектних пропозицій для е-рішень та е-послуг;
- співробітництво між університетами та дослідницькими установами для впровадження інформаційних технологій та комунікаційних технологій у рамках технологічних платформ та мереж;
- використання на практиці знань, які було отримано в процесі експериментів, що сприятиме розвитку нового бізнесу з високою додатковою домашньою та експортною вартістю;
- політична підтримка та урядова допомога у виконанні завдань, визначених у рамках цієї ініціативи.

Науково-практичне видання

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Випуск 10

*За загальною редакцією В.О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України*

Випуск підготували:

Копиленко О.Л. (керівник), Зайчук О.В., Ворошилова І.В., Мовчан Ю.В.,
Полинь Ю.С., Санченко А.Є.

Відповідальний за випуск

Білоусов Л.В.

Редактор

Бурсук О.Д.

Підписано до друку 10.07.2008.

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 7,06. Обл.-вид. арк. 5,67.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.